

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS

ĮSTATYMAS

2000 m. gegužės 18 d. Nr. VIII-1682
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2004 m. gegužės 1 d.:

Nr. [IX-2101](#), 2004-04-08, Žin., 2004, Nr. 61-2181 (2004-04-27)

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis Įstatymas reglamentuoja Centrinės kredito unijos ir jos padalinių steigimo, licencijavimo, veiklos, pabaigos, pertvarkymo ir priežiūros tvarką, kad Centrinės kredito unijos veikla būtų stabili ir patikima.

2. Šiuo Įstatymu įgyvendinami šio Įstatymo priede nurodyti Europos Sąjungos teisės aktai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Administracijos vadovai** – Centrinės kredito unijos administracijos vadovas ir jo pavaduotojas.

2. **Apyvartai proporcingos išmokos** – išmokos Centrinės kredito unijos nariams iš pelno, mokamos proporcingai Centrinės kredito unijos narių palūkanų apyvartai Centrinėje kredito unijoje.

3. **Centrinė kredito unija** – Lietuvos Respublikoje įsteigta kredito įstaiga, kuri turi licenciją verstis ir verčiasi indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš šio Įstatymo nustatytų neprofesionalių rinkos dalyvių ir jų skolinimu, taip pat turi teisę verstis kitų šio Įstatymo nustatytų licencinių ir kitų finansinių paslaugų teikimu šio Įstatymo nustatytiems asmenims ir prisiima su tuo susijusią riziką bei atsakomybę, taip pat atlieka kitas šio Įstatymo nustatytas funkcijas.

4. **Kredito unija** – kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatyme.

5. **Licencinės finansinės paslaugos** – tai:

1) indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimas iš neprofesionalių rinkos dalyvių;

2) pinigų pervedimas;

3) elektroninių pinigų išleidimas ir tvarkymas;

4) kitos finansinės paslaugos, kurių teikimu galima verstis tik turint pagal kitus Lietuvos Respublikos įstatymus išduotą licenciją.

6. **Pagrindinis pajus** – Centrinės kredito unijos nario įsigytas pajus, suteikiantis teisę Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo metu turėti vieno balso teisę sprendžiant Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus ir suteikiantis teisę gauti dividendus.

7. **Pajaus vardinis dokumentas** (toliau – **pajus**) – vertybinis popierius, patvirtinantis asmens dalyvavimą Centrinės kredito unijos kapitale, suteikiantis Centrinės kredito unijos nariui turtines ir neturtines teises.

8. **Pajinis įnašas** – asmens įmokėta į Centrinę kredito uniją pinigų suma. Iš pajinių įnašų sudaromas Centrinės kredito unijos pajinis kapitalas.

9. Centrinės kredito unijos nario **palūkanų apyvarta Centrinėje kredito unijoje** (toliau – **apyvarta**) – finansiniais metais Centrinės kredito unijos nario gautų iš Centrinės kredito unijos palūkanų pajamų ir Centrinei kredito unijai sumokėtų palūkanų išlaidų suma.

10. **Papildomas pajus** – Centrinės kredito unijos nario įsigytas pajus, nesuteikiantis balso teisės Centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, tačiau suteikiantis teisę gauti dividendus.

11. Kitos šio Įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Finansų įstaigų įstatyme.

3 straipsnis. Centrinės kredito unijos pavadinimas, teisinė forma, jos veiklą reglamentuojantys teisės aktai

1. Žodžius „Centrinė kredito unija“ ar kitokius šių žodžių junginius arba vedinius Lietuvos Respublikoje gali vartoti savo pavadinime, reklamoje ar kitais tikslais tik pagal šį Įstatymą veikianti Centrinė kredito unija, išskyrus atvejus, kai akivaizdu, kad šių žodžių vartojimas nesusijęs su licencinių finansinių paslaugų teikimu. Centrinės kredito unijos pavadinimui Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo 3 straipsnio 4 dalies nuostata netaikoma.

2. Centrinės kredito unijos, kaip juridinio asmens, teisinė forma gali būti tik kooperatinė bendrovė.

3. Centrinė kredito unija savo veikloje vadovaujasi savo įstatais, Civiliniu kodeksu, šiuo Įstatymu ir priežiūros institucijos priimtais teisės aktais. Centrinė kredito unija taip pat vadovaujasi Finansų įstaigų įstatymu, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymu ir kitais teisės aktais, jeigu šis Įstatymas nenustato kitaip.

4 straipsnis. Centrinės kredito unijos teikiamos finansinės paslaugos ir kita veikla

1. Centrinė kredito unija turi teisę teikti šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytiems asmenims licencines finansines paslaugas bei kitas finansines paslaugas, tarp jų ir finansines paslaugas užsienio valiuta, jei šios teisės neapribotos šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka. Centrinė kredito unija privalo teikti šio Įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytas licencines finansines paslaugas.

2. Centrinė kredito unija turi teisę teikti finansines paslaugas:

- 1) savo nariams;
- 2) kredito unijų, kurios yra Centrinės kredito unijos narės, nariams;
- 3) Lietuvos Respublikoje įsteigtoms kredito unijų asociacijoms;
- 4) kitoms Lietuvos Respublikoje įsteigtoms finansų įstaigoms.

3. Indėlius ar kitas grąžintinas lėšas Centrinė kredito unija, be šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų, gali priimti ir iš Lietuvos Respublikoje įsteigtų asociacijų, religinių bendruomenių ir bendrijų, profesinių sąjungų organizacijų, tų viešųjų įstaigų, kurių steigėjai nėra valstybės institucijos, Lietuvos Respublikos, tarptautinių ar užsienio valstybių labdaros ir paramos fondų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybių įgaliotų institucijų, užsienio valstybių finansų įstaigų. Centrinė kredito unija taip pat turi teisę teikti šioje dalyje nurodytiems asmenims pinigų pervedimo paslaugas.

4. Centrinė kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo ir šio Įstatymo 5 straipsnyje nustatytų funkcijų atlikimo, gali verstis tik tokia kita veikla, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu.

5. Jeigu Centrinė kredito unija nusprendžia pati nevykdyti tam tikros veiklos, be kurios neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda teikti finansines paslaugas ar yra kitaip tiesiogiai susijusi su finansinių paslaugų teikimu, ir sudaryti sandorius su kitais asmenimis dėl atitinkamų paslaugų teikimo Centrinei kredito unijai (toliau – Centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimas), prieš sudarydama tokius sandorius, ji privalo pranešti priežiūros institucijai ir pateikti jai šios institucijos teisės aktų nustatytą informaciją. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti Centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo reikalavimus.

6. Centrinė kredito unija turi veikti taip, kad jos veikla būtų stabili ir patikima.

7. Lietuvos Respublikos teismai, kitos įstatymų nustatytos institucijos ar pareigūnai, prieš priimdami sprendimus, kuriais apribojama Centrinės kredito unijos galimybė disponuoti jos sąskaitose esančiomis lėšomis ar kuriais kitaip apribojama Centrinės kredito unijos teisė teikti finansines paslaugas Centrinės kredito unijos klientams, privalo gauti priežiūros institucijos išvadą dėl šių sprendimų įtakos Centrinės kredito unijos ir visos kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui.

5 straipsnis. Centrinės kredito unijos funkcijos ir teisės

1. Centrinė kredito unija, be finansinių paslaugų teikimo, atlieka šias funkcijas:
 - 1) šio Įstatymo nustatyta tvarka palaiko kredito unijų Centrinės kredito unijos narių likvidumą;
 - 2) šio Įstatymo nustatyta tvarka palaiko kredito unijų Centrinės kredito unijos narių mokumą;
 - 3) stebi kredito unijų Centrinės kredito unijos narių veiklą ir, kai būtina, tikrina šias kredito unijas bei teikia informaciją priežiūros institucijai dėl nustatytų pažeidimų;
 - 4) dalyvauja Lietuvos Respublikos ir kitų šalių įvairių institucijų inicijuotose programose bei projektuose, skirtuose kredito unijoms, ir priima su tomis programomis bei projektais susijusias lėšas, turtą, taip pat prisiima įsipareigojimus;
 - 5) organizuoja kredito unijų darbuotojų mokymus kooperatinės bankininkystės klausimais ir teikia metodinę pagalbą kredito unijoms Centrinės kredito unijos narėms.
2. Centrinė kredito unija, be kitų įstatymuose nustatytų teisių, taip pat turi teisę:
 - 1) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka veikti kaip kredito unijų laikinasis administratorius bei likvidatorius;
 - 2) deleguoti atstovus į savo narių kredito unijų visuotinius susirinkimus patariamąjo balso teise;
 - 3) gauti iš kredito unijų, kurios yra Centrinės kredito unijos narės, informaciją, reikalingą Centrinės kredito unijos bei stabilizacijos fondo administravimo funkcijoms atlikti.

ANTRASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS STEIGIMAS IR LICENCIJAVIMAS

6 straipsnis. Centrinės kredito unijos steigimo tvarka

1. Centrinė kredito unija steigiama Civilinio kodekso, šio Įstatymo ir, jei šis Įstatymas nenustato kitaip, Finansų įstaigų įstatymo, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.
2. Lietuvos Respublikoje vienu metu gali veikti tik viena Centrinė kredito unija.
3. Centrinė kredito unija gali būti steigiama tik neribotam laikui.
4. Centrinė kredito unija gali būti įsteigta tik gavus priežiūros institucijos leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją.
5. Centrinės kredito unijos įstatai turi būti pateikti juridinių asmenų registrui ir ši unija turi būti įsteigta per 9 mėnesius nuo įstatų pasirašymo. To per šį terminą neatlikus, Centrinės kredito unijos įstatai netenka galios ir sumokėti pajiniai įnašai grąžinami.
6. Steigiant Centrinę kredito uniją visi pajiniai įnašai turi būti įmokėti iki steigiamojo susirinkimo sušaukimo dienos.
7. Centrinės kredito unijos steigiamasis susirinkimas turi teisę spręsti Centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus.

7 straipsnis. Centrinės kredito unijos steigėjai

1. Centrinės kredito unijos steigėju gali būti kredito unija, taip pat valstybė.
2. Centrinę kredito uniją gali steigti ne mažiau kaip 20 steigėjų.
3. Centrinės kredito unijos steigėjais negali būti asmenys, kurie negali būti finansų įstaigų steigėjais pagal Finansų įstaigų įstatymą, ir asmenys, kurie negali būti Centrinės kredito unijos nariais.
4. Kiekvienas Centrinės kredito unijos steigėjas privalo įsigyti Centrinės kredito unijos pagrindinį pajų.

8 straipsnis. Leidimas įsteigti centrinę kredito uniją

1. Leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.
2. Centrinės kredito unijos steigėjai, norėdami gauti leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, tarp jų:

- 1) sudarytą Centrinės kredito unijos steigimo sutartį;
 - 2) Centrinės kredito unijos įstatus;
 - 3) steigiamojo susirinkimo protokolą;
 - 4) Centrinės kredito unijos veiklos metmenis;
 - 5) steigėjų sąrašą, dokumentus ir duomenis apie Centrinės kredito unijos steigėjų tapatybę ir kiekvieno iš jų įsigytus pajus, taip pat dokumentus ir duomenis, įrodančius, kad panaudotos pajiniam įnašams lėšos yra gautos teisėtai;
 - 6) dokumentus, patvirtinančius, kad Centrinės kredito unijos pajiniai įnašai yra visi įmokėti;
 - 7) steigiamojo susirinkimo išrinktų Centrinės kredito unijos vadovų, kuriems rinkti ar skirti turi būti gautas priežiūros institucijos leidimas, sąrašą.
3. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo įsteigti Centrinę kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.
4. Priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją, jei:
- 1) pateikti dokumentai neatitinka šio Įstatymo bei priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;
 - 2) Centrinės kredito unijos įstatų nuostatos neužtikrina saugios ir patikimos Centrinės kredito unijos veiklos ar prieštarauja tai reglamentuojantiems teisės aktams;
 - 3) steigiamos Centrinės kredito unijos teisinė forma, steigėjai, minimalus Centrinės kredito unijos kapitalas, Centrinės kredito unijos vadovai neatitinka šio Įstatymo nustatytų reikalavimų.
5. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją ar jo neišduoti priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registru.
6. Išdavus leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją, kol Centrinei kredito unijai neišduota licencija, Centrinės kredito unijos steigėjui draudžiama parduoti ar kitaip perleisti jo įsigytus ir steigimo sutartimi nustatytus pajus, o Centrinei kredito unijai draudžiama keisti steigimo sutartyje nustatytą pajinio kapitalo dydį ar steigėjų sudėtį.
7. Priežiūros institucija iki Centrinės kredito unijos įsteigimo turi teisę atšaukti leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją, jeigu:
- 1) leidimas buvo gautas apgaulės būdu ar kitaip pažeidus įstatymus;
 - 2) Centrinė kredito unija nebuvo įsteigta per šio Įstatymo nustatytą terminą.
8. Apie priimtą sprendimą atšaukti leidimą įsteigti Centrinę kredito uniją priežiūros institucija raštu praneša Centrinės kredito unijos steigėjams ir juridinių asmenų registru.

9 straipsnis. Licencija

1. Centrinės kredito unijos licencija (toliau – licencija) suteikia teisę Centrinei kredito unijai teikti licencines finansines paslaugas. Priežiūros institucija, išduodama Centrinei kredito unijai licenciją, gali apriboti jos teisę teikti vieną ar kelias licencines finansines paslaugas, jei to prašo Centrinė kredito unija ar jei ji nėra pasirengusi teikti visas licencines finansines paslaugas. Apribojimais teikti licencines finansines paslaugas panaikinami, jei Centrinė kredito unija pateikia prašymą ir dokumentus bei duomenis, įrodančius, kad Centrinė kredito unija yra pasirengusi teikti visas licencines finansines paslaugas.
2. Licencija išduodama neterminuotam laikui.
3. Centrinei kredito unijai draudžiama perleisti licencijos suteikiamas teises ar kitaip leisti kitam asmeniui teikti licencines finansines paslaugas ne Centrinės kredito unijos vardu ir ne šios unijos naudai.
4. Licenciją juridinių asmenų registre įregistruotai Centrinei kredito unijai išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.
5. Centrinė kredito unija, norėdama gauti licenciją, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, tarp jų:
 - 1) juridinių asmenų registre įregistruotus Centrinės kredito unijos įstatus ir Centrinės kredito unijos registravimo pažymėjimą;
 - 2) dokumentus, patvirtinančius, kad Centrinės kredito unijos pajinio kapitalo dydis yra ne mažesnis kaip šio Įstatymo nustatytas minimalus Centrinės kredito unijos kapitalo dydis;
 - 3) Centrinės kredito unijos narių sąrašą, kuriame nurodyti kiekvieno iš jų įsigyti

pagrindiniai ir papildomi pajai ir pajinių įnašų dydžiai;

4) įsteigus Centrinę kredito uniją išrinktų (paskirtų) Centrinės kredito unijos vadovų, kuriems rinkti ar skirti turi būti gautas priežiūros institucijos leidimas, sąrašą;

5) veiklos pirmųjų trejų metų planą;

6) valdymo ir organizacinės struktūros aprašymą;

7) apskaitos politikos projektą ir detalių apskaitos sistemos aprašymą;

8) dokumentus ir informaciją, patvirtinančius, kad Centrinė kredito unija turi saugią ir patikimą Centrinės kredito unijos veiklą užtikrinančius: vidaus kontrolės sistemą, darbuotojus, technines, informacines, technologines apsaugos priemones, patalpas ir turto draudimą;

9) kitų valstybės institucijų išduotas išvadas, leidimus ar kitus dokumentus dėl pasirengimo teikti licencines finansines paslaugas, jeigu to reikalauja kiti įstatymai.

6. Priežiūros institucija turi teisę patikrinti vietoje, ar Centrinė kredito unija yra pasirengusi teikti finansines paslaugas.

7. Priežiūros institucijos prašymu valstybės ir savivaldybės institucijos, taip pat kiti asmenys privalo nedelsdami jai pateikti turimą informaciją apie Centrinės kredito unijos steigėjus, narius, vadovus, jų finansinę būklę, veiklą, įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus, tikrinimų ir revizijų išvadas bei kitą informaciją, kuri priežiūros institucijai reikalinga priimant sprendimą dėl licencijos išdavimo.

8. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl licencijos išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos. Jei priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ar duomenų, sprendimas turi būti priimamas per 3 mėnesius nuo papildomų dokumentų ir duomenų gavimo. Tačiau bet kuriuo atveju sprendimas dėl licencijos išdavimo turi būti priimtas per 12 mėnesių nuo prašymo gavimo dienos.

9. Licencijos prašančios Centrinės kredito unijos įstatai, veiklos planas, valdymo ir organizacinė struktūra, apskaitos sistema, vidaus kontrolės sistema, techninės, informacinės, technologinės apsaugos priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą Centrinės kredito unijos veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus. Taip pat Centrinė kredito unija turi atitikti kitus šio Įstatymo nustatytus reikalavimus, tarp jų teisinės formos, minimalaus kapitalo, reikalavimus buveinei, Centrinės kredito unijos nariams, Centrinės kredito unijos vadovams, ir būti pasirengusi saugiai ir patikimai teikti finansines paslaugas.

10. Priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti licenciją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka šio Įstatymo bei priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) Centrinė kredito unija neatitinka šio straipsnio 9 dalyje nustatytų reikalavimų;

11. Apie priimtą sprendimą išduoti licenciją ar jos neišduoti pranešama juridinių asmenų registruui šio registro nuostatų nustatyta tvarka bei paskelbiama „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

12. Centrinė kredito unija turi teisę pradėti teikti finansines paslaugas tik gavusi licenciją.

13. Licenciją turinti Centrinė kredito unija visada turi atitikti leidimo steigti Centrinę kredito uniją išdavimo ir licencijos išdavimo reikalavimus. Centrinė kredito unija šio Įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka privalo informuoti priežiūros instituciją apie duomenų, kurie buvo pateikti licencijai gauti, pasikeitimus.

10 straipsnis. Licencijos atšaukimas

1. Licencijos atšaukimo pagrindus nustato Finansų įstaigų įstatymas. Be Finansų įstaigų įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatytų pagrindų, licencija gali būti atšaukiama priežiūros institucijos sprendimu, jeigu:

1) Centrinė kredito unija neatitinka leidimo įsteigti Centrinę kredito uniją išdavimo ar licencijos išdavimo reikalavimų;

2) Centrinė kredito unija pasibaigia dėl reorganizavimo ar priimamas sprendimas ją likviduoti;

3) Centrinė kredito unija neįmoka pirmosios (avansinės) draudimo įmokos pagal Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymą, jei ji privalo ją mokėti ar jeigu draudimas nutraukiamas.

2. Apie licencijos atšaukimą ar jos galiojimo sustabdymą pranešama Centrinei kredito

unijai ir juridinių asmenų registrai šio registro nuostatų nustatyta tvarka bei paskelbiama „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

3. Priežiūros institucijos sprendimas atšaukti Centrinės kredito unijos licenciją turi būti motyvuotas.

4. Licencija taip pat gali būti atšaukiama ar jos galiojimas gali būti sustabdomas šio Įstatymo devintajame skirsnyje nustatytais pagrindais ir tvarka.

5. Atšaukus licenciją, Centrinė kredito unija neturi teisės teikti finansinių paslaugų, išskyrus, kiek tai būtina atsiskaitant su Centrinės kredito unijos kreditoriais, ir šio Įstatymo dešimtajame ir vienuoliktajame skirsniuose nustatyta tvarka turi būti sprendžiamas klausimas dėl Centrinės kredito unijos likvidavimo ar bankroto bylos jai kėlimo.

11 straipsnis. Centrinės kredito unijos įstatai

1. Centrinės kredito unijos įstatų pakeitimai gali būti įregistruoti juridinių asmenų registre tik gavus priežiūros institucijos leidimą, jei keičiamos įstatų nuostatos dėl:

- 1) Centrinės kredito unijos pavadinimo ar buveinės;
- 2) pagrindinio pajaus suteikiamų teisių;
- 3) Centrinės kredito unijos organų kompetencijos, jų rinkimo ir atšaukimo tvarkos.

2. Leidimą įregistruoti Centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus išduoda priežiūros institucija šio Įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Centrinė kredito unija, norėdama gauti leidimą įregistruoti įstatų pakeitimus, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir kitus priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus ir duomenis.

4. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo įregistruoti Centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus išdavimo ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti leidimą įregistruoti Centrinės kredito unijos įstatų pakeitimus, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka šio Įstatymo bei priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) padarius pakeitimus, Centrinės kredito unijos įstatų nuostatos neužtikrins saugios ir patikimos Centrinės kredito unijos veiklos ar jos prieštarauja tai reglamentuojantiems teisės aktams.

12 straipsnis. Centrinės kredito unijos filialai ir kiti padaliniai

1. Centrinė kredito unija filialus ir kitus padalinius gali steigti tik Lietuvos Respublikoje.

2. Centrinės kredito unijos filialo nuostatai, jos filialo ir kitų padalinių, teikiančių finansines paslaugas, valdymo ir organizacinė struktūra, apskaitos sistema, apsaugos priemonės, patalpos, turto draudimas turi užtikrinti saugią ir patikimą jų veiklą ir atitikti tai reglamentuojančius teisės aktus.

3. Visi Centrinės kredito unijos filialai ir kiti padaliniai, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, turi turėti ryšio priemones informacijai apie atliktas operacijas perduoti į Centrinės kredito unijos buveinę realiu laiku.

4. Centrinė kredito unija, įsteigusi filialą ar kitą padalinį, kuriame teikiamos finansinės paslaugos, privalo ne vėliau kaip per 15 dienų nuo jo įsteigimo dienos pranešti apie tai priežiūros institucijai ir pateikti priežiūros institucijos teisės aktų nustatytą informaciją ir dokumentus. Pasikeitus pateiktai informacijai, Centrinė kredito unija privalo per 15 dienų nuo pasikeitimo pranešti apie tai priežiūros institucijai ir pateikti jai priežiūros institucijos teisės aktų nustatytą informaciją ir dokumentus.

13 straipsnis. Centrinės kredito unijos atstovybės

1. Centrinė kredito unija atstovybes gali steigti tik Lietuvos Respublikoje.

2. Centrinės kredito unijos atstovybė neturi teisės teikti finansinių paslaugų.

3. Centrinė kredito unija, įsteigusi atstovybę, privalo ne vėliau kaip per 15 dienų nuo įsteigimo dienos pranešti apie tai priežiūros institucijai ir pateikti priežiūros institucijos teisės aktų nustatytą informaciją ir dokumentus. Pasikeitus pateiktai informacijai, Centrinė kredito unija

privalo per 15 dienų nuo pasikeitimo pranešti apie tai priežiūros institucijai ir pateikti jai priežiūros institucijos teisės aktų nustatytą informaciją ir dokumentus.

TREČIASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS NARIAI

14 straipsnis. Centrinės kredito unijos nariai

1. Centrinėje kredito unijoje negali būti mažiau kaip 20 narių.
2. Centrinės kredito unijos nariu gali būti kredito unija ir valstybė.
3. Centrinės kredito unijos nare gali būti tik priežiūros institucijos išduotą licenciją turinti kredito unija. Priežiūros institucijai atšaukus licenciją, kredito unija turi būti pašalinama iš Centrinės kredito unijos narių.
4. Kredito unija negali būti Centrinės kredito unijos nare, jei teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka priežiūros institucijai nepateikia duomenų, leidžiančių nustatyti jos dalyvius, veiklą, finansinę būklę, vadovus, lėšų, panaudotų pajiniams įnašams, įgijimo teisėtumą, arba jei pateikti duomenys neįrodo, kad pajiniams įnašams panaudotos lėšos yra įgytos teisėtai.
5. Centrinė kredito unija privalo Finansų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka tvarkyti savo dalyvių (narių) sąrašą. Centrinė kredito unija savo dalyvių (narių) sąrašo duomenis privalo pateikti priežiūros institucijai per 15 dienų po eilinio Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo ar priežiūros institucijos pareikalavimo ir kitais atvejais.
6. Centrinės kredito unijos nariai privalo nario teisėmis naudotis ir pareigas vykdyti taip, kad Centrinė kredito unija veiktų stabiliai ir patikimai.
7. Centrinės kredito unijos narys neturi teisės balsuoti Centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime, kai susirinkimas sprendžia jo narystės Centrinėje kredito unijoje klausimą, taip pat kitais Centrinės kredito unijos įstatuose numatytais atvejais, kai jis yra tiesiogiai suinteresuotas.
8. Centrinės kredito unijos narys turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį Centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime ar atlikti kitus veiksmus. Tas pats asmuo Centrinės kredito unijos narių visuotiniame susirinkime gali atstovauti tik vienam Centrinės kredito unijos nariui ar pagal sutartį įsigyti balsavimo teisę tik iš vieno Centrinės kredito unijos nario. Centrinės kredito unijos nario atstovu negali būti Centrinės kredito unijos vadovai ar kiti Centrinės kredito unijos nariai.
9. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos, be kitų įstatymuose nustatytų nario pareigų, taip pat privalo:
 - 1) savo lėšas pagal indėlio ar banko sąskaitos sutartis laikyti tik Centrinėje kredito unijoje, išskyrus atvejus, kai yra gautas centrinės kredito unijos valdybos sutikimas šias lėšas laikyti kitose kredito įstaigose;
 - 2) gauti Centrinės kredito unijos valdybos sutikimą, jei nori skolintis tiesiogiai iš kitų kredito įstaigų.

15 straipsnis. Atsiskaitymas su asmeniu, kurio narystė Centrinėje kredito unijoje pasibaigė

1. Centrinė kredito unija, grąžindama asmeniui, kurio narystė Centrinėje kredito unijoje pasibaigė, pajinius įnašus, privalo juos proporcingai, atsižvelgdama į Centrinės kredito unijos metinėje balansinėje ataskaitoje įrašytas Centrinės kredito unijos nuostolių sumas, sumažinti.
2. Su asmeniu, kurio narystė Centrinėje kredito unijoje pasibaigė, Centrinė kredito unija atsiskaito išmokėdama jam priklausančią pajinį įnašą ir kitas išmokas, susijusias su jo dalyvavimu Centrinės kredito unijos pajiniame kapitale, ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo narystės Centrinėje kredito unijoje pasibaigimo dienos.
3. Pasibaigus kredito unijos narystei Centrinėje kredito unijoje ar priėmus sprendimą kredito uniją likviduoti, Centrinė kredito unija grąžina kredito unijai lėšas, laikomas likvidumo palaikymo rezerve, atsižvelgdama į kredito unijos įsipareigojimus pagal sutartis, kurių pagrindu buvo gautos lėšos iš likvidumo palaikymo rezervo. Centrinės kredito unijos narių įmokos į stabilizacijos fondą, pasibaigus centrinės kredito unijos nario narystei Centrinėje kredito unijoje, negrąžinamos.

KETVIRTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VALDYMAS

16 straipsnis. Centrinės kredito unijos organai

1. Centrinėje kredito unijoje turi būti šie organai: visuotinis narių susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir administracijos vadovas.

2. Centrinės kredito unijos valdymo organai yra Centrinės kredito unijos valdyba ir administracijos vadovas. Centrinės kredito unijos įstatuose nustatyta Centrinės kredito unijos valdybos kompetencija ir funkcijos turi būti aiškiai atribotos nuo Centrinės kredito unijos administracijos vadovo kompetencijos ir funkcijų.

3. Centrinės kredito unijos organų sudarymo ir darbo tvarką, kompetenciją ir funkcijas, atsakomybę nustato Centrinės kredito unijos įstatai, Civilinis kodeksas, šis Įstatymas, taip pat Finansų įstaigų įstatymas ir Kooperatinių bendrovių įstatymas, jeigu šis Įstatymas nenustato kitaip.

4. Tuo atveju, kai Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas priima įstatų pakeitimus dėl stebėtojų tarybos, valdybos ar kitų organų narių skaičiaus, išrinkti nauji šių organų nariai savo veiklą gali pradėti ne anksčiau kaip nuo įstatų pakeitimų įregistravimo Juridinių asmenų registre dienos.

17 straipsnis. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas

1. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali būti pakeistas Centrinės kredito unijos narių atstovų susirinkimu.

2. Eilinis Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas šaukiamas kasmet, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, be kitų įstatymuose nustatytų pagrindų, šaukiamas ir priežiūros institucijos nurodymu.

3. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas, be kitų Centrinės kredito unijos įstatuose ir įstatymuose nustatytų teisių ir galių:

1) renka ir atšaukia stebėtojų tarybos, valdybos narius, stabilizacijos fondo komisijos narius ir šių organų pirmininkus, audito tarnybą;

2) vertina stebėtojų tarybos, stabilizacijos fondo komisijos, Centrinės kredito unijos valdymo organų ir audito tarnybos darbą bei svarsto ir tvirtina valdybos, stabilizacijos fondo komisijos ir audito tarnybos pateiktas ataskaitas;

3) renka ir atšaukia audito įmonę;

4) nustato pagrindinius kredito unijų likvidumo palaikymo principus ir patvirtina šių principų įgyvendinimo programą, taip pat indėlių kredito unijoje litais ir užsienio valiuta procentą, pagal kurį nustatomas lėšų, kurias kredito unijos Centrinės kredito unijos narės turi laikyti likvidumo palaikymo rezerve, dydis;

5) nustato stabilizacijos fondo sudarymo bei naudojimo pagrindinius principus ir įmokų į stabilizacijos fondą dydį;

6) nustato palūkanų mokėjimo už Centrinėje kredito unijoje laikomas lėšas bei paskolų teikimo principus;

7) sprendžia klausimus dėl premijų mokėjimo Centrinės kredito unijos darbuotojams ir (ar) kitų centrinės kredito unijos įstatuose nustatytų išmokų (tantjemų) mokėjimo Centrinės kredito unijos vadovams ir stabilizacijos fondo komisijos nariams. Šiuos klausimus Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali spręsti tik finansiniams metams pasibaigus;

8) sprendžia klausimus dėl kredito unijų dokumentų standartinių formų ir vidaus taisyklių bei reikalavimų kredito unijos informacinėms sistemoms nustatymo;

9) sprendžia klausimus dėl Centrinės kredito unijos narių kredito unijų tikslinių įmokų nustatymo ir jų dydžio.

4. Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė visų Centrinės kredito unijos narių. Jeigu tiek Centrinės kredito unijos narių į susirinkimą neatvyko, susirinkimas tais pačiais darbotvarkės klausimais turi būti šaukiamas pakartotinai. Pakartotinai sušauktame susirinkime sprendimai gali būti priimami esant bet kokiam Centrinės kredito unijos narių skaičiui.

5. Centrinės kredito unijos nariai, nedalyvaujantys visuotiniame narių susirinkime, bet susipažinę su darbotvarka bei nutarimo projektu, gali raštu pranešti visuotiniam susirinkimui, ar jie

yra už ar prieš. Šie pranešimai yra įskaitomi į susirinkimo kvorumą, taip pat į balsavimo rezultatus.

18 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba

1. Stebėtojų taryba yra kolegialus Centrinės kredito unijos veiklos priežiūrą atliekantis organas, kurio veiklai vadovauja pirmininkas.

2. Stebėtojų tarybos narių skaičių – ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 9 – nustato centrinės kredito unijos įstatai. Stebėtojų tarybą ir jos pirmininką renka visuotinis narių susirinkimas ne daugiau kaip 4 metams. Visuotinis narių susirinkimas gali atšaukti visą stebėtojų tarybą ar pavienius jos narius ir nesibaigus jų kadencijai. Stebėtojų taryba ar pavieniai jos nariai renkami ir atšaukiami paprasta balsų dauguma. Stebėtojų tarybos nario kadencijų skaičius neribojamas.

3. Stebėtojų tarybos nariu negali būti Centrinės kredito unijos valdybos narys, stabilizacijos fondo komisijos narys, administracijos vadovai, audito tarnybos nariai.

4. Stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs stebėtojų tarybą ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų.

5. Jeigu stebėtojų tarybos narys atšaukiamas, atsistatydina ar dėl kitų priežasčių nustoja eiti pareigas ir ne mažiau kaip 1/10 Centrinės kredito unijos narių – pavienių stebėtojų tarybos narių rinkimui prieštarauja, veikianti stebėtojų taryba turi būti atšaukiama ir visa stebėtojų taryba renkama iš naujo. Jeigu renkami pavieniai stebėtojų tarybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios stebėtojų tarybos kadencijos pabaigos.

19 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos kompetencija

1. Stebėtojų taryba, be kitų Centrinės kredito unijos įstatuose nustatytų galių:

1) stebi ir analizuoja Centrinės kredito unijos, jos valdybos veiklą ir kaip vykdomi Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimai;

2) tvirtina Centrinės kredito unijos veiklos planus;

3) užtikrina, kad Centrinėje kredito unijoje būtų veiksminga vidaus kontrolės sistema;

4) pateikia visuotiniam narių susirinkimui savo išvadas ir pasiūlymus dėl metinės finansinės atskaitomybės, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo projektų bei valdybos parengtos Centrinės kredito unijos veiklos ataskaitos, taip pat dėl audito tarnybos ir auditoriaus nustatytų pažeidimų bei kitų trūkumų;

5) atstovauja Centrinei kredito unijai teisme nagrinėjant ginčus tarp Centrinės kredito unijos ir jos valdybos narių, stabilizacijos fondo komisijos narių, administracijos vadovo;

6) siūlo valdybai, administracijos vadovui nutraukti įstatymų ir kitų teisės aktų, Centrinės kredito unijos įstatų ar kitų Centrinės kredito unijos dokumentų pažeidimus ar atšaukti neteisėtus sprendimus;

7) svarsto ar sprendžia klausimus, kuriuos pagal šį Įstatymą turi svarstyti ar spręsti Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba.

2. Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba jos kompetencijai priskirtus klausimus gali perduoti spręsti tik Centrinės kredito unijos narių visuotiniam susirinkimui.

3. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti protokoluojami. Protokole turi būti:

1) nurodyta posėdžio vieta ir laikas, posėdyje dalyvaujantys stebėtojų tarybos nariai, posėdžio pirmininkas, ar yra kvorumas, posėdžio darbotvarkė;

2) išdėstyta kiekvieno svarstomo klausimo esmė, nurodyti dokumentai ir informacija, kurių pagrindu svarstomas kiekvienas klausimas, išdėstyta, ką kalbėjo posėdžio dalyviai, ir jų pasiūlymai kiekvienu svarstomu klausimu, įrašyti balsavimo rezultatai ir priimti sprendimai, pridėtos posėdžio dalyvių atskirosios nuomonės ir protestai.

4. Prie posėdžio protokolo turi būti pridėti dokumentai, kurie buvo pateikti svarstant darbotvarkės klausimus, taip pat šio straipsnio 5 dalyje nurodyti dokumentai.

5. Surašytas Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos posėdžio protokolas ne vėliau kaip per 5 dienas turi būti pateiktas susipažinti visiems stebėtojų tarybos nariams, tarp jų ir nedalyvavusiems posėdyje, o jei tokios galimybės nėra – nedelsiant, kai tik atsiranda galimybė. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo patvirtinti, kad susipažino su stebėtojų tarybos protokolu, ir, jeigu nesutinka su priimtais sprendimais ar mano, kad jie įforminti netinkamai, nedelsdamas raštu pareikšti protestą stebėtojų tarybai.

6. Kiekvienas Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys privalo imtis visų galimų

priemonių, kad stebėtojų taryba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitų įstatymų nustatytas pareigas. Centrinės kredito unijos tarybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitas teisės aktuose nustatytas pareigas, atsako taip kaip valdymo organų nariai pagal įstatymus, Centrinės kredito unijos įstatus, su Centrine kredito unija sudarytas sutartis.

7. Stebėtojų tarybos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimas laikomas priimtu, jei už jį balsavo daugiau dalyvaujančių posėdyje stebėtojų tarybos narių negu prieš. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia stebėtojų tarybos pirmininko balsas. Jeigu stebėtojų tarybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – už ar prieš balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, gali pranešti raštu.

8. Stebėtojų taryba turi teisę pasikviesti ekspertą arba nepriklausomą auditorių patikrinti ir įvertinti Centrinės kredito unijos finansinę atskaitomybę ir buhalterinę apskaitą. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali nustatyti limitą lėšų, kurias galima skirti audito įmonės paslaugoms apmokėti.

9. Stebėtojų tarybos pareikalavimu Centrinės kredito unijos valdyba ir administracijos vadovai privalo pateikti tarybai dokumentus, susijusius su Centrinės kredito unijos veikla, taip pat sudaryti sąlygas patikrinti Centrinės kredito unijos veiklą.

10. Stebėtojų tarybos darbo tvarką nustato jos priimtas stebėtojų tarybos darbo reglamentas.

11. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti rengiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Eilinius stebėtojų tarybos posėdžius šaukia stebėtojų tarybos pirmininkas. Neeiliniai posėdžiai šaukiami, kai to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 stebėtojų tarybos narių ar priežiūros institucijos nurodymu. Posėdžių šaukimo tvarka nustatoma stebėtojų tarybos darbo reglamente.

20 straipsnis. Centrinės kredito unijos valdyba

1. Centrinės kredito unijos valdyba:

1) renka (skiria) ir atšaukia administracijos vadovą ir jo pavaduotoją;

2) be atskiros Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimo priima sprendimus dėl disponavimo Centrinės kredito unijos turto bei ilgalaikio turto įsigijimo, ilgalaikių paskolų paėmimo ir suteikimo, laidavimo ar garantavimo už kitų asmenų prievolės, net jei turto vertė ar sandorio suma viršija 1/10 Centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo, jei Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas 2/3 balsų dauguma priėmė sprendimą valdybai suteikti tokią teisę ir tokia valdybos teisė numatyta Centrinės kredito unijos įstatuose;

3) priima sprendimus dėl narių priėmimo į Centrinę kredito uniją;

4) sprendžia klausimą, ar suteikti kredito unijoms paskolas jų likvidumui palaikyti, nustato palūkanų normas;

5) svarsto kredito unijų prašymus skirti iš stabilizacijos fondo lėšų mokumui atkurti bei jų mokumo atkūrimo planus, teikia išvadas ir pasiūlymus stabilizacijos fondo komisijai;

6) stebi ir kontroliuoja įmokų į stabilizacijos fondą mokėjimą bei kredito unijoms suteiktų lėšų naudojimą arba paveda tai atlikti Centrinės kredito unijos administracijos vadovui, taip pat sprendžia kitus visuotinio narių susirinkimo bei stabilizacijos fondo komisijos nutarimuose nustatytus stabilizacijos fondo naudojimo klausimus;

7) parengia Centrinės kredito unijos metinės finansinės atskaitomybės, pelno paskirstymo ir (ar) nuostolių atlyginimo projektų bei Centrinės kredito unijos veiklos ataskaitą;

8) nustato įkainius už Centrinės kredito unijos teikiamas paslaugas;

9) priima sprendimus dėl filialų, atstovybių steigimo, jų nuostatų patvirtinimo ir keitimo, jų veiklos nutraukimo, jų valdymo organų skyrimo, taip pat dėl struktūrinių padalinių, kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, steigimo ir veiklos nutraukimo;

10) priima sprendimus tapti kitų juridinių asmenų steigėja, dalyve;

11) svarsto ir sprendžia klausimus, kuriuos pagal šį ir kitus įstatymus ji turi svarstyti ir spręsti.

2. Už savo veiklą valdyba atsiskaito visuotiniam susirinkimui ir stebėtojų tarybai Centrinės kredito unijos įstatų nustatyta tvarka, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

3. Centrinės kredito unijos valdybos posėdžių protokolai rašomi ir pateikiami susipažinti taip, kaip nustatyta šio Įstatymo 19 straipsnio 3–5 dalyse.

4. Kiekvienas Centrinės kredito unijos valdybos narys privalo imtis visų galimų priemonių, kad valdyba spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus, taip pat vykdyti kitas įstatymų nustatytas pareigas. Centrinės kredito unijos valdybos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdomas šią pareigą ar kitų teisės aktų nustatytas pareigas, atsako pagal įstatymus, Centrinės kredito unijos įstatus, su Centrine kredito unija sudarytas sutartis.

5. Valdybos posėdžiai, be valdybos darbo reglamente numatytų atvejų, šaukiami ir priežiūros institucijos nurodymu.

6. Valdybos nariu negali būti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narys, stabilizacijos fondo komisijos narys, audito tarnybos nariai.

21 straipsnis. Centrinės kredito unijos administracijos vadovas ir jo pavaduotojas

1. Centrinėje kredito unijoje turi būti administracijos vadovas ir jo pavaduotojas.

2. Centrinės kredito unijos administracijos vadovas arba jo pavaduotojas turi būti valdybos pirmininkas.

3. Centrinės kredito unijos administracijos vadovai vadovauja Centrinės kredito unijos veiklai ir vykdo visuotinio susirinkimo stebėtojų tarybos bei valdybos nutarimus.

4. Centrinės kredito unijos administracijos vadovai negali atlikti vyriausiojo buhalterio pareigų, būti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nariais, kredito unijos ar banko valdybos nariais ar administracijos vadovais.

22 straipsnis. Centrinės kredito unijos vadovai ir darbuotojai

1. Centrinės kredito unijos vadovai yra:

- 1) stebėtojų tarybos nariai;
- 2) valdybos nariai;
- 3) administracijos vadovai;
- 4) vidaus audito tarnybos vadovas;

5) Centrinės kredito unijos filialų, atstovybių vadovai, taip pat kiti Centrinės kredito unijos darbuotojai ir kiti asmenys, kuriems pagal Centrinės kredito unijos įstatus, valdybos nutarimus, administracijos darbo reglamentą ar administracijos vadovų sprendimu yra suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus dėl finansinių paslaugų teikimo ir Centrinės kredito unijos vardu sudaryti priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus kriterijus atitinkančius sandorius, turinčius rizikos požymių.

2. Centrinės kredito unijos vadovai turi būti nepriekaištingos reputacijos bei turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai eiti pareigas. Centrinės kredito unijos vadovų kvalifikacijos ir patirties reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai. Centrinės kredito unijos vadovais negali būti asmenys, nesutinkantys, kad priežiūros institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tvarkytų šiame Įstatyme numatytiems leidimams, licencijoms ir sutikimams išduoti reikalingus duomenis apie juos, tarp jų asmens duomenis bei informaciją apie asmens teistumą, sveikatą.

3. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis:

1) buvo nuteistas už Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytą sunkų, labai sunkų nusikaltimą arba už nusikaltimą nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai ar už juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal užsienio valstybių baudžiamuosius įstatymus, nepaisant to, ar teistumas išnyko;

2) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis ar alkoholiu.

4. Priežiūros institucija turi teisę pripažinti asmenį nesančiu nepriekaištingos reputacijos ir atsižvelgdama į tai:

1) ar jis buvo nuteistas už šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nenurodytą nusikaltimą ar baudžiamąjį nusizengimą, ar juos atitinkančias nusikalstamas veikas pagal užsienio valstybių įstatymus;

2) ar juridiniam asmeniui, kurio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį jis turi ar turėjo arba kurio vadovu jis yra ar buvo, buvo pritaikytos įstatymų nustatytos sankcijos (poveikio priemonės) arba toks juridinis asmuo buvo likviduotas dėl nemokumo arba teismo sprendimu ar nuosprendžiu dėl netinkamos veiklos ar už teisės aktų pažeidimus;

3) ar jam turint finansų įstaigos kvalifikuotą įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įstatymų nustatyta tvarka jau buvo sustabdyta teisė naudotis balsavimo teise finansų įstaigos dalyvių susirinkime;

4) ar nėra kitų reikšmingų aplinkybių, dėl kurių asmens reputacija negali būti laikoma nepriekaištinga.

5. Centrinės kredito unijos valdybos pirmininkas turi mokėti lietuvių kalbą ir nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje.

6. Centrinės kredito unijos vadovais gali tapti tik asmenys, turintys tam priežiūros institucijos leidimą. Priežiūros institucijos teisės aktai gali nustatyti atvejus, kada toks priežiūros institucijos leidimas nereikalingas.

7. Jei pagal šį Įstatymą ir priežiūros institucijos teisės aktus asmuo gali tapti Centrinės kredito unijos vadovu tik turėdamas priežiūros institucijos leidimą, tai Centrinė kredito unija (iki Centrinės kredito unijos įsteigimo – jos steigėjai) bent prieš 30 dienų iki tokio asmens rinkimo, skyrimo ar įgaliojimų asmeniui suteikimo (toliau šiame straipsnyje – skyrimas ar rinkimas) privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai ir pateikti priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad asmuo atitinka teisės aktų nustatytus reikalavimus.

8. Jeigu per 30 dienų nuo dienos, kurią priežiūros institucija gauna pateiktus dokumentus ir duomenis, Centrinė kredito unija negauna priežiūros institucijos prašymo pateikti papildomą informaciją ar sprendimo neišduoti leidimo, laikoma, kad leidimas rinkti ar skirti Centrinės kredito unijos vadovą yra išduotas. Jei paprašoma papildomos informacijos, 30 dienų terminas skaičiuojamas nuo papildomos informacijos gavimo.

9. Priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti leidimą rinkti ar skirti Centrinės kredito unijos vadovus, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka priežiūros institucijos teisės aktais nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar jie yra neteisingi;

2) Centrinės kredito unijos vadovai neatitinka šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų;

3) asmeniui, kurį rinkti ar skirti prašoma išduoti leidimą, draudžiama eiti šias pareigas pagal kitus įstatymus.

10. Priežiūros institucija panaikina leidimą rinkti ar skirti Centrinės kredito unijos vadovą, jeigu:

1) leidimas buvo gautas apgaulės būdu ar kitaip pažeidus įstatymus;

2) asmuo, kuriam rinkti ar skirti buvo išduotas leidimas, nebeatitinka šio Įstatymo ar kitų įstatymų nustatytų reikalavimų leidimui išduoti.

11. Apie priimtą sprendimą panaikinti leidimą pranešama Centrinei kredito unijai. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą leidimą panaikinti, Centrinė kredito unija priežiūros institucijos reikalavimu privalo įstatymų nustatyta tvarka nedelsdama atšaukti vadovą iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį.

12. Centrinės kredito unijos darbuotojų kvalifikacijos, patirties ir reputacijos reikalavimus gali nustatyti priežiūros institucijos teisės aktai.

23 straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos vidaus kontrolė

Centrinės kredito unijos veiklos vidaus kontrolės reikalavimus nustato Finansų įstaigų įstatymas bei priežiūros institucijos teisės aktai.

24 straipsnis. Centrinės kredito unijos komitetai

1. Centrinė kredito unija privalo turėti nuolat veikiantį paskolų komitetą. Klausimą dėl vidaus audito komiteto sudarymo sprendžia ir šio komiteto veiklą kontroliuoja Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba.

2. Centrinė kredito unija turi teisę turėti ir kitų Centrinės kredito unijos įstatuose numatytų komitetų.

3. Centrinės kredito unijos komitetų sudarymo ir veikos tvarką bei kompetenciją nustato Centrinės kredito unijos įstatai ir kiti Centrinės kredito unijos organų priimti dokumentai. Centrinės kredito unijos komitetų sudarymo ir veiklos tvarkos bei kompetencijos reikalavimus gali nustatyti ir priežiūros institucijos teisės aktai.

PENKTASIS SKIRSNIS

KREDITO UNIJŲ LIKVIDUMO PALAIKYMAS BEI MOKUMO ATKŪRIMAS

25 straipsnis. Centrinės kredito unijos narių likvidumo palaikymas

1. Kredito unijos Centrinės kredito unijos narės Centrinėje kredito unijoje specialiai tam tikslui atidarytoje sąskaitoje privalo laikyti lėšas, kurios sudarytų ne mažiau kaip Centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo nustatytą procentą visų indėlių kredito unijoje litais ir užsienio valiuta. Lėšų laikymo, papildymo ir grąžinimo tvarką bei palūkanų dydį nustato Centrinės kredito unijos valdyba, vadovaudamasi Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo patvirtintais kredito unijų likvidumo palaikymo programos reikalavimais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos lėšos sudaro kredito unijų likvidumo palaikymo rezervą.

3. Centrinė kredito unija paskolas kredito unijoms Centrinės kredito unijos narėms likvidumui palaikyti teikia ne ilgesniam kaip pusės metų laikotarpiui. Centrinės kredito unijos valdyba gali nuspręsti paskolos terminą pratęsti ne ilgesniam kaip dar pusės metų laikotarpiui. Šios paskolos pratęsimo ir grąžinimo sąlygos bei paskolos grąžinimo užtikrinimo priemonės nustatomos sutartyje.

4. Paskolos kredito unijos likvidumui palaikyti gali būti teikiamos, kai kredito unijos likvidumas tampa mažesnis už nustatytą likvidumo normatyvą ir kai kredito unijos turto ir įsipareigojimų sudėtis pagal terminus artimiausiems mėnesiams rodo tam tikrą nesubalansuotumą, galintį sutrukdyti įvykdyti įsipareigojimus.

5. Suteikta paskola išduodama iš karto visa arba dalimis pagal poreikį. Kredito unija, pateikdama paraišką dėl paskolos likvidumui palaikyti, kartu turi pateikti paskolos grąžinimą pagrindžiančius skaičiavimus.

26 straipsnis. Stabilizacijos fondas

1. Stabilizacijos fondas – tai Centrinėje kredito unijoje sudarytas Centrinės kredito unijos narių kredito unijų mokumui atkurti skirtas fondas, kurį sudaro Centrinės kredito unijos narių kredito unijų įmokėtos lėšos ir kitas turtas.

2. Kredito unijos Centrinės kredito unijos narės moka į stabilizacijos fondą įmokas, kurių dydį nustato Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas. Centrinės kredito unijos narės kredito unijos įmokos į stabilizacijos fondą yra kredito unijos išlaidos.

3. Stabilizacijos fondo turtą sudaro:

1) Centrinės kredito unijos narių įmokos;

2) pajamos, gautos iš laisvų stabilizacijos fondo lėšų investavimo;

3) tikslinės įmokos iš Centrinės kredito unijos pelno;

4) perimtas turtas už neįvykdytus kredito unijos įsipareigojimus dėl grąžinimo lėšų, gautų iš stabilizacijos fondo;

5) lėšos, gautos iš kredito unijų asociacijų, paramos fondų ar kitų asmenų.

4. Stabilizacijos fondo laisvos lėšos gali būti investuojamos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinius popierius, Lietuvos banko vertybinius popierius ir užsienio valstybių, turinčių aukščiausio lygio reitingą (A grupės šalys), vyriausybių vertybinius popierius.

5. Stabilizacijos fondas turi būti atskirtas nuo kito Centrinės kredito unijos turto ir jo apskaita turi būti tvarkoma atskirai.

6. Lėšos kredito unijoms iš Stabilizacijos fondo gali būti suteikiamos paskolomis, turinčiomis pasitikėtines (subordinuotas) paskolos požymių, išperkant kredito unijos išleistus ilgalaikius skolos vertybinius popierius arba kredito unijai negrąžintinai skiriant lėšų, kurios turi patekti į kredito unijos privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą.

7. Kredito unija, norėdama gauti lėšų iš stabilizacijos fondo mokumui atkurti, privalo Centrinei kredito unijai pateikti prašymą bei mokumo atkūrimo planą.

8. Kredito unijos mokumo atkūrimo plane, be kita ko, būtina:

1) nurodyti kredito unijos mokumo praradimo priežastis ir įvertinti esamą mokumo būklę bei perspektyvas;

2) numatyti strategiją ir veiksmus, užtikrinančius išeitį iš mokumo krizės, pagrįsti skaičiavimais mokumo atkūrimo planui įgyvendinti reikiamas lėšas;

3) numatyti kredito unijos reorganizavimo ar likvidavimo galimybes ir su tuo susijusių išlaidų dydį;

4) pagrįsti kredito unijos mokumui atkurti iš stabilizacijos fondo numatomą gauti lėšų sumą ir šių lėšų panaudojimą.

27 straipsnis. Stabilizacijos fondo komisija

1. Stabilizacijos fondo komisija sprendžia stabilizacijos fondo naudojimo klausimus. Stabilizacijos fondo komisija yra atskaitinga visuotiniam narių susirinkimui.

2. Stabilizacijos fondo komisiją sudaro Centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo nustatytas narių skaičius. Jis turi būti nelyginis. Stabilizacijos fondo komisiją ir jos pirmininką renka Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas ne daugiau kaip 3 metams iš Centrinės kredito unijos narių deleguotų atstovų.

3. Stabilizacijos fondo komisijos nariu negali būti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos ar valdybos narys, taip pat audito tarnybos narys. Stabilizacijos fondo komisijos narys negali pavesti ar perduoti savo funkcijų kitiems asmenims.

4. Stabilizacijos fondo komisijos posėdis yra teisėtas, kai jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimai priimami paprasta dalyvaujančiųjų posėdyje balsų dauguma. Stabilizacijos fondo komisijos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas.

5. Stabilizacijos fondo komisijos darbo tvarką nustato jos priimtas darbo reglamentas.

6. Kiekvienas stabilizacijos fondo komisijos narys privalo imtis visų galimų priemonių tam, kad komisija spręstų jos kompetencijai priskirtus klausimus ir kad sprendimai atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus. Stabilizacijos fondo komisijos narys, nevykdantis ar netinkamai vykdamas šią pareigą ar kitas teisės aktų nustatytas pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

7. Stabilizacijos fondo komisija svarsto kredito unijų prašymus mokumui atkurti skirti lėšų iš stabilizacijos fondo, mokumo atkūrimo planus, Centrinės kredito unijos valdybos pateiktas išvadas ir pasiūlymus ir sprendžia klausimus dėl stabilizacijos fondo lėšų panaudojimo kredito unijos Centrinės kredito unijos narės mokumui atkurti.

8. Stabilizacijos fondo komisija turi teisę gauti funkcijoms atlikti reikiamą informaciją iš Centrinės kredito unijos organų ir kredito unijų Centrinės kredito unijos narių.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS KAPITALAS IR PELNO PASKIRSTYMAS

28 straipsnis. Centrinės kredito unijos kapitalas

Centrinės kredito unijos kapitalą sudaro nuosavas kapitalas ir skolintas kapitalas.

29 straipsnis. Nuosavas kapitalas

1. Centrinės kredito unijos nuosavą kapitalą sudaro:

- 1) pajinis kapitalas;
- 2) atsargos kapitalas;
- 3) praėjusiųjų metų nepaskirstytasis pelnas arba nuostolis;
- 4) ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas;
- 5) finansinio turto perkainojimo rezervas;
- 6) privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas;
- 7) einamųjų metų nepaskirstytasis pelnas (nuostolis);
- 8) kiti rezervai.

2. Centrinės kredito unijos įstatuose turi būti nurodomi Centrinėje kredito unijoje sudaromi kapitalai ir rezervai.

30 straipsnis. Skolintas kapitalas

Centrinės kredito unijos skolintą kapitalą sudaro lėšos, kurias Centrinė kredito unija įsigijo nuosavybės teise pagal skolinimosi santykius išleisdama ilgalaikius skolos vertybinius popierius (obligacijas) arba sudarydama paskolos sutartis, jei gautų lėšų grąžinimo terminas yra ne

trumpesnis kaip 2 metai ir skolos vertybiniai popieriai (obligacijos) bei gautos paskolos turi visus pasitikėtines (subordinuotos) paskolos požymius.

31 straipsnis. Minimalus Centrinės kredito unijos kapitalas

1. Šio Įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 punktuose nustatytų Centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo dalių suma, išreikšta eurai pagal Lietuvos banko skelbiamą oficialų lito ir euro santykį, turi būti ne mažesnė kaip 1 milijonas eurų.

2. Centrinės kredito unijos valdyba, nustačiusi, kad Centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo dalių, nustatytų šio straipsnio 1 dalyje, suma yra mažesnė už minimalų Centrinės kredito unijos kapitalą, privalo apie tai nedelsdama pranešti priežiūros institucijai ir tuoj pat sušaukti neeilinį visuotinį narių susirinkimą. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas privalo priimti sprendimus, kurie leistų kaip galima greičiau atkurti Centrinės kredito unijos kapitalą iki minimalaus Centrinės kredito unijos kapitalo dydžio. Apie Centrinės kredito unijos visuotinio narių susirinkimo priimtus sprendimus dėl kapitalo atkūrimo Centrinės kredito unijos valdyba praneša priežiūros institucijai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas.

32 straipsnis. Pajinis kapitalas ir Centrinės kredito unijos pajai

1. Centrinės kredito unijos pajinį kapitalą sudaro visų Centrinės kredito unijos pajinių įnašų, gautų už pagrindinius ir papildomus pajus, vertė. Pajiniai įnašai gali būti tik piniginės įmokos, išskyrus šiame Įstatyme numatytus atvejus.

2. Centrinės kredito unijos steigimo metu nariai pagrindinį pajų apmoka piniginiu įnašu, o įsigyjamus papildomus pajus gali apmokėti piniginiiais ir (ar) turтинiais įnašais. Turтинiai įnašai negali viršyti 10 procentų visų įsigyjamų pajų vertės.

3. Minimalus Centrinės kredito unijos nario pagrindinio pajaus dydis – 1000 litų. Narys gali turėti tik vieną pagrindinį pajų.

4. Centrinės kredito unijos nario papildomo pajaus dydį nustato Centrinės kredito unijos įstatai. Narių įsigyjamų papildomų pajų skaičius neribojamas. Šiuos pajus įsigyja tik Centrinės kredito unijos nariai.

5. Centrinės kredito unijos pajams Vertybinių popierių rinkos įstatymas netaikomas. Centrinės kredito unijos pajai yra nematerialūs.

33 straipsnis. Perskaičiuotas kapitalas

Centrinės kredito unijos perskaičiuotas kapitalas yra Centrinės kredito unijos kapitalo suma, sumažinta priežiūros institucijos teisės aktų nustatytais dydžiais ir tvarka.

34 straipsnis. Kapitalai ir rezervai

1. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalas sudaromas iš Centrinės kredito unijos narių papildomų įnašų ar (ir) atskaitymų iš Centrinės kredito unijos pelno. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalo paskirtis – garantuoti Centrinės kredito unijos finansinį stabilumą. Centrinės kredito unijos atsargos kapitalas Centrinės kredito unijos narių eilinio visuotinio susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik Centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

2. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas yra ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimo suma, gauta perkainojus turtą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas mažinamas, kai perkainotas turtas nurašomas, nudėvimas, nukainojamas ar perleidžiamas kitiems asmenims. Rezervo dalis, likusi nepanaudota nurašius, nudėvėjus ar perleidus kitiems asmenims ilgalaikį materialųjį turtą, finansiniams metams pasibaigus gali būti pervedama į paskirstytinąjį rezultatą. Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezervas negali būti tiesiogiai naudojamas Centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

3. Finansinio turto perkainojimo rezervas – tikrąja verte įvertinto ir perkainojamo finansinio turto, kuris priskirtinas galimam pardavimui, vertės pokyčiai.

4. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudaromas iš Centrinės kredito unijos grynojo pelno. Atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 20 procentų Centrinės kredito unijos grynojo pelno, kol privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas sudarys 1/5 Centrinės kredito unijos nuosavo kapitalo. Privalomasis rezervas arba rezervinis kapitalas Centrinės kredito unijos narių eilinio arba neeilinio visuotinio susirinkimo sprendimu gali būti panaudojamas tik Centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams

padengti. Panaudojus dalį privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo Centrinės kredito unijos veiklos nuostoliams padengti, iš grynojo pelno vėl atskaitoma į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą tiek, kad jis taptų nustatyto dydžio.

5. Kiti Centrinės kredito unijos rezervai – tai rezervai, kurių sudarymas ir naudojimas numatytas Centrinės kredito unijos įstatuose.

35 straipsnis. Pelno (nuostolio) paskirstymas

1. Centrinės kredito unijos pelnas arba nuostolis yra Centrinės kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas, kuris apskaičiuojamas iš Centrinės kredito unijos finansinių metų pajamų atskaičius tų metų Centrinės kredito unijos sąnaudas.

2. Grynasis pelnas arba nuostolis yra grynasis Centrinės kredito unijos finansinis metinės veiklos rezultatas. Jis apskaičiuojamas iš Centrinės kredito unijos finansinio metinės veiklos rezultato atimant ataskaitinio laikotarpio apskaičiuotas mokesčių sumas.

3. Per finansinius metus gautas grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis) turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus finansiniams metams. Eilinis visuotinis Centrinės kredito unijos narių susirinkimas tvirtina metinę finansinę atskaitomybę.

4. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje Centrinės kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra teigiama (pelnas), Centrinės kredito unijos narių susirinkimas priima sprendimą dėl pelno paskirstymo. Sprendime turi būti nurodyta:

- 1) nepaskirstytasis pelnas (nuostolis) finansinių metų pradžioje;
- 2) grynasis finansinis metinės veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis);
- 3) atskaitymai į privalomąjį rezervą arba rezervinį kapitalą;
- 4) pelno dalis, skirta stabilizacijos fondui papildyti;
- 5) atskaitymai į kitus Centrinėje kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus;
- 6) pelno dalis, skiriama apyvartai proporcingoms išmokoms ir (ar) dividendams mokėti;
- 7) pelno dalis, skiriama kitiems Centrinės kredito unijos įstatuose nustatytiems tikslams;
- 8) nepaskirstytasis pelnas.

5. Šio straipsnio 4 dalies 6 punkte nurodytiems mokėjimams atlikti pelnas gali būti skiriamas tik po to, kai yra sumokėti privalomi atskaitymai į Centrinėje kredito unijoje sudaromus kapitalus ir rezervus bei yra padengti Centrinės kredito unijos nuostoliai.

6. Jeigu pasibaigus finansiniams metams, kitų finansinių metų pradžioje Centrinės kredito unijos nepaskirstytojo rezultato ir grynojo metinės veiklos rezultato suma yra neigiama (nuostolis), Centrinės kredito unijos nariai priima sprendimą padengti šį nuostolį. Nuostolis dengiamas:

- 1) pervedamomis sumomis iš privalomojo rezervo arba rezervinio kapitalo;
- 2) pervedamomis sumomis iš atsargos kapitalo.

7. Jeigu iš rezervų pervedamų sumų nepakanka nuostoliui padengti:

1) likęs nepaskirstytas nuostolis gali būti dengiamas iš Centrinės kredito unijos dalyvių įnašų arba perkeliamas į kitų finansinių metų pradžią, jei dėl susidariusių nuostolių Centrinės kredito unijos nuosavas kapitalas netampa mažesnis už nustatytą minimalų Centrinės kredito unijos kapitalą;

2) likęs nepaskirstytas nuostolis privalo būti dengiamas iš Centrinės kredito unijos dalyvių įnašų, jei dėl susidariusių nuostolių Centrinės kredito unijos nuosavas kapitalas tampa mažesnis už nustatytą minimalų kapitalą.

8. Jeigu atlikus Centrinės kredito unijos veiklos įvertinimą paaiškėja, kad dėl Centrinėje kredito unijoje susidariusių nuostolių nuosavas kapitalas tampa mažesnis už nustatytą Centrinės kredito unijos minimalų kapitalą, Centrinės kredito unijos nariai privalo įmokėti papildomus įnašus į Centrinės kredito unijos atsargos kapitalą arba įnešti papildomus pajinius įnašus. Papildomus pajinius įnašus arba papildomus įnašus į atsargos kapitalą Centrinės kredito unijos nariai taip pat privalo atlikti tais atvejais, kai to reikalauja priežiūros institucija, kada, jos nuomone, išskyla pavojus saugiai, stabiliai ir patikimai Centrinės kredito unijos veiklai.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJO VEIKLOS RIZIKA IR JOS APRIBOJIMAS, CENTRINĖS KREDITO UNIJO KLIENTŲ INTERESŲ APSAUGA

36 straipsnis. Veiklos rizikos prisiėmimas ir ribojimas

1. Centrinės kredito unijos veiklos rizikos prisiėmimo ir ribojimo reikalavimus nustato Finansų įstaigų įstatymas.

2. Centrinė kredito unija privalo sudaryti atidėjinius (atidėjimus) savo veiklos rizikai sumažinti, vadovaudamasi priežiūros institucijos teisės aktais ir atsižvelgdama į kiekvieno savo sandorio dėl finansinių paslaugų teikimo rizikingumą, į kliento finansinę ir ekonominę būklę, į prievolių pagal sandorius dėl finansinių paslaugų teikimo vykdymą, į turimas šių prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones bei kitas aplinkybes, turinčias įtakos Centrinės kredito unijos turto vertei.

37 straipsnis. Centrinės kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai

1. Centrinei kredito unijai nustatomi šie veiklos riziką ribojantys normatyvai:

- 1) kapitalo pakankamumo;
- 2) likvidumo;
- 3) maksimalios atviros pozicijos užsienio valiuta ir tauriaisiais metalais;
- 4) maksimalios paskolos sumos vienam skolininkui;
- 5) didelių paskolų;
- 6) kiti normatyvai, nustatyti priežiūros institucijos teisės aktuose atsižvelgiant į Bazelio bankų priežiūros komiteto rekomendacijas ir Europos Sąjungos direktyvas.

2. Skaičiuojant maksimalios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvą, kredito unijos Centrinės kredito unijos narės nelaikomos tarpusavyje susijusiais asmenimis. Kitiems Centrinės kredito unijos skolininkams, skaičiuojant maksimalios paskolos sumos vienam skolininkui normatyvą, taikomi priežiūros institucijos nustatyti tarpusavio susiejimo kriterijai.

3. Normatyvų dydžius ir apskaičiavimo metodiką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

38 straipsnis. Investicijų apribojimai

1. Centrinė kredito unija turi teisę steigti tik tokią įmonę ar įsigyti tik tokios įmonės įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, kuri yra:

1) finansų įstaiga ir teikia finansines paslaugas tik Centrinės kredito unijos nariams bei jos narių kredito unijų nariams;

2) įmonė, kuri verčiasi veikla, be kurios Centrinei kredito unijai neįmanoma teikti finansinių paslaugų, kuri padeda Centrinei kredito unijai teikti finansines paslaugas ar kuri yra kitaip tiesiogiai susijusi su Centrinės kredito unijos teikiamomis finansinėmis paslaugomis.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos tais atvejais, kai juridinio asmens įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalys įsigyjamos laikinai (ne ilgiau kaip vieniems metams) kliento likvidavimo, restruktūrizavimo ar reorganizavimo metu arba kai jos gautos išplatinti, įsigytos Centrinės kredito unijos vardu kitų asmenų naudai ar įsigytos neturint tikslo naudotis jų suteikiamomis teisėmis.

39 straipsnis. Investicijų į nekilnojamąjį turtą apribojimai

1. Centrinės kredito unijos investicijos į nekilnojamąjį turtą negali viršyti 5 procentų Centrinės kredito unijos perskaičiuoto kapitalo.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma, jei:

1) nekilnojamas turtas įsigytas tiesioginei Centrinės kredito unijos veiklai užtikrinti (pastatai, kuriuose yra Centrinės kredito unijos buveinė ar kuriuose teikiamos finansinės paslaugos, ir pan.);

2) nekilnojamas turtas įsigytas finansinės nuomos (lizingo) paslaugai teikti;

3) nekilnojamas turtas įsigytas siekiant sumažinti nuostolius, atsiradusius dėl klientui suteiktos finansinės paslaugos, jeigu tokį turtą Centrinė kredito unija nuosavybės teise turi ne ilgiau kaip vienus metus nuo jo įsigijimo datos.

40 straipsnis. Skolinimas

1. Šio Įstatymo 41–43 straipsniuose skolinimu laikomas sandorių, iš kurių kyla Centrinės kredito unijos piniginis reikalavimas ar neatšaukiamas Centrinės kredito unijos piniginis

įsipareigojimas, sudarymas.

2. Taikomi šie Centrinės kredito unijos skolinimo apribojimai:

- 1) vidinio skolinimo;
- 2) skolinimo su Centrine kredito unija susijusiems asmenims;
- 3) skolinimo Centrinės kredito unijos pajiniams įnašams atlikti.

41 straipsnis. Vidinio skolinimo apribojimai

1. Skolinimas Centrinės kredito unijos vadovams ir su Centrinės kredito unijos vadovais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susijusiems asmenims negali viršyti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nustatytų dydžių. Tokio skolinimo sąlygas ir tvarką nustato stebėtojų taryba. Sprendimus dėl tokio skolinimo turi priimti Centrinės kredito unijos valdyba. Priimant tokį sprendimą, su skolinimu susijęs asmuo negali dalyvauti.

2. Skolinimo sąlygos šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims negali būti palankesnės, negu kitiems Centrinės kredito unijos klientams nustatytos skolinimo sąlygos.

42 straipsnis. Skolinimo su Centrine kredito unija susijusiems asmenims apribojimai

1. Su Centrine kredito unija susijusiais asmenimis laikomi:

1) juridiniai asmenys, kurių kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį turi Centrinė kredito unija, šių juridinių asmenų vadovai bei su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję fiziniai asmenys;

2) Centrinės kredito unijos narių kredito unijų vadovai bei su jais artimos giminystės, taip pat svainystės ryšiais susiję fiziniai asmenys.

2. Centrinė kredito unija gali skolinti su Centrine kredito unija susijusiems asmenims ne daugiau kaip 20 procentų perskaičiuoto Centrinės kredito unijos kapitalo.

3. Jeigu priežiūros institucija nustatyta tvarka atlieka jungtinę (konsoliduotą) visos centrinės kredito unijos finansinės grupės priežiūrą, priežiūros institucija turi teisę nustatyti kitus reikalavimus skolinimui su Centrine kredito unija susijusiems asmenims, kurie yra Centrinės kredito unijos kontroliuojamos įmonės.

4. Skolinimo su Centrine kredito unija susijusiems asmenims sąlygas ir tvarką turi patvirtinti Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba. Sprendimą skolinti su Centrine kredito unija susijusiam asmeniui turi priimti Centrinės kredito unijos valdyba ne mažiau kaip dviem trečdaliais valdybos narių, dalyvaujančių valdybos posėdyje, balsų.

43 straipsnis. Skolinimo apribojimai Centrinės kredito unijos pajiniams įnašams atlikti

Centrinė kredito unija neturi teisės skolinti įsigyjamo savo pajaus pajiniam įnašui atlikti, subordinuotai paskolai sau suteikti ar Centrinės kredito unijos išleidžiamiems skolos vertybiniams popieriams, kurie turi visus pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos požymius, įsigyti.

44 straipsnis. Centrinės kredito unijos paslaptis

1. Centrinės kredito unijos paslaptimi laikomi visi Centrinei kredito unijai žinomi duomenys ir informacija apie:

1) Centrinės kredito unijos kliento turimas Centrinėje kredito unijoje sąskaitas, lėšų likučius šiose sąskaitose, kliento vykdomas operacijas su jo sąskaitoje esančiomis lėšomis, sutarčių, pagal kurias klientui buvo atidarytos sąskaitos, sąlygas;

2) Centrinės kredito unijos kliento skolinius įsipareigojimus Centrinei kredito unijai, sutarčių, pagal kurias atsirado šie skoliniai įsipareigojimai, sąlygas;

3) kitas Centrinės kredito unijos klientui suteiktas finansines paslaugas, sutarčių, pagal kurias teikiamos finansinės paslaugos, sąlygas;

4) Centrinės kredito unijos kliento finansinę būklę ir turtą, veiklą, veiklos planus, skolinius įsipareigojimus kitiems asmenims ar sandorius su kitais asmenimis, kliento komercinės (gamybinės) ar profesinės paslaptis.

2. Centrinė kredito unija, jos darbuotojai ir bet kurie kiti asmenys, kurie žino Centrinės kredito unijos paslaptį sudarančią informaciją, privalo neribotą laiką neatskleisti tokios informacijos, išskyrus šio straipsnio 3–5 dalyse nustatytus atvejus.

3. Centrinės kredito unijos paslaptį sudaranti informacija gali būti atskleista tik Centrinės

kredito unijos klientui, su kuriuo susijusi Centrinės kredito unijos paslaptį sudaranti informacija, arba jo rašytiniu prašymu, kuriame nurodyta, kam ir kokia informacija turi būti atskleista.

4. Centrinė kredito unija turi teisę atskleisti informaciją, sudarančią Centrinės kredito unijos paslaptį, teismui ar kitiems asmenims, jei tai būtina ginant Centrinės kredito unijos teisėtus interesus, ir tik tiek, kiek tai būtina jos interesams ginti.

5. Centrinė kredito unija teikia Centrinės kredito unijos paslaptį sudarančią informaciją Pinigų plovimo prevencijos įstatyme nurodytoms institucijoms, taip pat įstatymų nustatyta tvarka kitiems asmenims, jei pagal įstatymus Centrinė kredito unija privalo joms teikti tokią informaciją.

45 straipsnis. Klientų interesų apsauga

1. Vietose, kuriose Centrinė kredito unija teikia finansines paslaugas klientams, kiekvienam galimam klientui laisvai prieinamoje vietoje privalo būti nurodytas Centrinės kredito unijos pavadinimas ir finansinės paslaugos, kurias turi teisę teikti Centrinė kredito unija, taip pat turi būti sudarytos sąlygos viešai susipažinti su šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija.

2. Prieš sudarydama sutartį dėl finansinių paslaugų teikimo, Centrinė kredito unija privalo suteikti klientui išsamią informaciją apie finansinių paslaugų teikimo sąlygas, paslaugų kainą, paslaugų teikimo terminus, galimas pasekmes bei kitą informaciją, turinčią įtakos kliento apsisprendimui sudaryti sutartį.

3. Kiekvienam esamam ar galimam klientui, jeigu jis prašo, Centrinė kredito unija privalo pateikti metinę finansinę atskaitomybę ir auditoriaus išvadą, kurią pagal teisės aktus Centrinė kredito unija turi pateikti visuomenei.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS APSKAITA, FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ IR AUDITAS

46 straipsnis. Apskaita

1. Centrinė kredito unija privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, taip pat Centrinės kredito unijos pasirinkta apskaitos politika, kuri įgyvendinama atsižvelgiant į konkrečias sąlygas bei vadovaujantis tarptautiniais apskaitos standartais.

2. Apskaitos politika turi apimti bendruosius apskaitos principus, apskaitos metodus ir taisykles, skirtas Centrinės kredito unijos apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti bei pateikti.

3. Centrinės kredito unijos veiklos apskaitos sistema privalo būti organizuota taip, kad:

1) finansinė atskaitomybė rodytų tikrą Centrinės kredito unijos finansinę būklę ir veiklos rezultatus;

2) sudarytų sąlygas Centrinės kredito unijos vadovams saugiai ir patikimai naudoti bei valdyti Centrinės kredito unijos turtą ir juo disponuoti;

3) sudarytų sąlygas Centrinės kredito unijos nariams ir įstatymų įgaliotoms institucijoms susipažinti su Centrinės kredito unijos finansine būkle.

4. Už apskaitos organizavimą ir apskaitos dokumentų išsaugojimą pagal šio Įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus atsako Centrinės kredito unijos valdyba.

47 straipsnis. Finansinė atskaitomybė

1. Centrinės kredito unijos finansinę atskaitomybę ir Centrinės kredito unijos finansinės grupės konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro tarpinė finansinė atskaitomybė ir metinė finansinė atskaitomybė.

2. Tarpinė finansinė atskaitomybė – tai finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis. Tarpinės finansinės atskaitomybės sudėtį ir pateikimo priežiūros institucijai periodiškumą nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

3. Metinę finansinę atskaitomybę sudaro:

1) balansinė ataskaita;

2) pelno (nuostolio) ataskaita;

3) pinigų srautų ataskaita;

4) nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;

5) aiškinamasis raštas.

4. Pasibaigus finansiniams metams, Centrinė kredito unija privalo:

1) per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos, bet ne vėliau kaip prieš 15 dienų iki eilinio visuotinio narių susirinkimo, pateikti priežiūros institucijai audito įmonės patikrintą metinę finansinę atskaitomybę (metines finansines ataskaitas), sprendimo dėl pelno paskirstymo projektą bei auditoriaus išvadą;

2) per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos, bet ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki eilinio visuotinio narių susirinkimo, sudaryti sąlygas Centrinės kredito unijos nariams susipažinti su audito įmonės patikrinta metine finansine atskaitomybe (metinėmis finansinėmis ataskaitomis), sprendimo dėl pelno paskirstymo projektu bei auditoriaus išvada;

3) ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos visuotinio narių susirinkimo sprendimu patvirtinti metinę finansinę atskaitomybę ir priimti sprendimą dėl pelno paskirstymo;

4) per 3 dienas po visuotinio narių susirinkimo sprendimo dėl metinės finansinės atskaitomybės patvirtinimo priėmimo pateikti priežiūros institucijai šio susirinkimo patvirtintą metinę finansinę atskaitomybę ir sprendimą dėl pelno paskirstymo;

5) per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos pateikti visuomenei savo ir konsoliduotą Centrinės kredito unijos finansinės grupės (jei ji yra) metinę finansinę atskaitomybę ir auditoriaus išvadą.

5. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali svarstyti ir tvirtinti metinės finansinės atskaitomybės, jeigu neatliktas jos auditas.

6. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas negali priimti sprendimo dėl pelno paskirstymo, jeigu nėra atliktas metinės finansinės atskaitomybės auditas.

7. Už metinėje finansinėje atskaitomybėje pateiktos informacijos teisingumą Centrinės kredito unijos valdyba atsako įstatymų nustatyta tvarka.

48 straipsnis. Auditas

1. Audito įmonė turi atlikti Centrinės kredito unijos ir Centrinės kredito unijos finansinės grupės (jei ji yra) finansinės metinės atskaitomybės auditą ir tuo remdamasi pateikti auditoriaus išvadą dėl šios atskaitomybės, tai yra išvadą, ar Centrinė kredito unija bei finansinė grupė:

1) savo metinėje finansinėje atskaitomybėje teisingai ir tiksliai parodė metinės veiklos rezultatus ir finansinę būklę;

2) finansinę atskaitomybę parengė pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius buhalterinę apskaitą reglamentuojančius įstatymus, kitus teisės aktus bei tarptautinius apskaitos standartus;

3) tiksliai ir kvalifikuotai įvertino turtą;

4) atliko privalomus turto vertės patikslinimus bei nurašymus;

5) sudarė privalomus ir būtinus kapitalus, rezervus ir atidėjinius (atidėjimus) veiklos rizikai sumažinti;

6) laikosi šio Įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų kapitalo reikalavimų;

7) veiksmingai ir patikimai valdo nuosavybę bei užtikrina saugią ir patikimą Centrinės kredito unijos veiklą;

8) turi tinkamas vidaus kontrolės ir informacinės sistemas.

2. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas renka audito įmonę einamųjų ir ne daugiau kaip 2 būsimųjų finansinių metų metinei finansinei atskaitomybei patikrinti.

3. Centrinė kredito unija iki einamųjų finansinių metų pirmojo pusmečio pabaigos privalo su visuotinio narių susirinkimo išrinkta audito įmone sudaryti sutartį dėl metinės finansinės atskaitomybės audito ir pateikti ją priežiūros institucijai.

49 straipsnis. Reikalavimai auditoriui ir audito įmonei, jų pareigos ir atsakomybė

Reikalavimus auditoriui ir audito įmonei, jų pareigas ir atsakomybę nustato Finansų įstaigų įstatymas.

DEVINTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS PRIEŽIŪRA

50 straipsnis. Priežiūros institucija

1. Lietuvos bankas yra priežiūros institucija, atliekanti Centrinės kredito unijos priežiūrą ir Centrinės kredito unijos finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą.

2. Priežiūra atliekama vadovaujantis šiuo Įstatymu, Finansų įstaigų įstatymu, Lietuvos banko įstatymu ir priežiūros institucijos teisės aktais.

51 straipsnis. Priežiūros tikslams gautos informacijos apsauga

1. Informacija, pagal šį Įstatymą gauta priežiūros tikslui, negali būti skelbiama viešai, kam nors perduodama ar kitokiu būdu padaroma prieinama, išskyrus šiame Įstatyme nustatytus atvejus.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo privalo laikytis priežiūros institucija, jos esami ar buvę darbuotojai, priežiūros institucijos vardu veikiantys auditoriai ar kiti asmenys, taip pat bet kurie kiti asmenys, kuriems įstatymų nustatyta tvarka buvo perduota priežiūros tikslui gauta informacija.

3. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma informacijai, kuri jau yra viešai paskelbta ar prieinama, ar iš kurios tiesiogiai ar netiesiogiai negalima nustatyti duomenų apie konkrečius asmenis.

4. Priežiūros institucija turi teisę priežiūros tikslams gautą informaciją, įskaitant ir informaciją, gautą iš užsienio valstybių priežiūros institucijų, naudoti priežiūros funkcijoms atlikti, tarp jų ir poveikio priemonėms taikyti, ar jei įstatymų nustatyta tvarka yra apskustas priežiūros institucijos sprendimas.

5. Priežiūros tikslui gauta informacija gali būti perduota:

1) Baudžiamojo proceso kodekse nustatytais pagrindais, jei ji reikalinga ikiteisminiam tyrimui atlikti ar baudžiamajai bylai teisme nagrinėti, taip pat Pinigų plovimo prevencijos įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka;

2) teismui, kai ji reikalinga nagrinėjant Centrinės kredito unijos bankroto bylą ar bylą dėl Centrinės kredito unijos priverstinio likvidavimo;

3) Lietuvos finansinių paslaugų teikimo veiklos, draudimo veiklos bei finansų rinkų priežiūros institucijoms, jei ji reikalinga priežiūros funkcijai atlikti;

4) užsienio valstybių kredito įstaigų ir kitų finansinių paslaugų teikimo veiklos, draudimo veiklos bei finansų rinkų priežiūros institucijoms, jei ji reikalinga priežiūros funkcijai atlikti;

5) valstybės įmonei Indėlių ir investicijų draudimas, jei ji reikalinga jos funkcijoms atlikti;

6) Centrinės kredito unijos ar finansinės grupės, kuriai priklauso Centrinė kredito unija, auditoriams, jei ji reikalinga jų funkcijoms atlikti.

6. Šio straipsnio 5 dalies 3–6 punktuose nurodytoms institucijoms priežiūros tikslams gauta informacija gali būti perduodama, jei joms taikomi reikalavimai saugoti informaciją yra ne mažesni, negu numatyta šiame Įstatyme.

7. Pagal šio straipsnio 5 dalies 4 punktą informacija gali būti perduota užsienio valstybės, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė, priežiūros institucijai, jei su ja sudaryta sutartis, numatanti apsigėtimą priežiūros tikslams gauta informacija, ir jei pagal tos valstybės įstatymus užsienio valstybės priežiūros institucijai taikomi reikalavimai saugoti informaciją yra ne mažesni, negu numatyta šiame Įstatyme.

8. Priežiūros tikslams iš užsienio valstybės, kuri yra Europos Sąjungos narė, priežiūros institucijos gauta informacija gali būti perduota pagal šio straipsnio 7 dalį, jei yra gautas tos užsienio valstybės priežiūros institucijos sutikimas, ir tik tam tikslui, kuriam buvo duotas sutikimas.

52 straipsnis. Prašymų išduoti licenciją, leidimą, sutikimą ar atlikti kitus veiksmus nagrinėjimas ir priežiūros institucijos sprendimai

1. Detalias prašymų išduoti šio Įstatymo nustatytas licencijas, leidimus, sutikimus ar atlikti kitus veiksmus (toliau šiame straipsnyje – išduoti leidimus) pateikimo, nagrinėjimo ir leidimų išdavimo sąlygas ir tvarką bei detalius pateikiamų dokumentų reikalavimus nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Prašymas išduoti leidimą išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per šiame Įstatyme nustatytus terminus, o jei terminai šiame Įstatyme nenustatyti – per priežiūros institucijos teisės aktuose nustatytus terminus. Priežiūros institucija turi teisę pareikalauti papildomų dokumentų ir informacijos, reikalingų sprendimui priimti. Jei priežiūros institucija pareikalauja papildomų dokumentų ir informacijos, tai prašymo išnagrinėjimo ir sprendimo priėmimo terminas skaičiuojamas nuo papildomai pareikalautų dokumentų ir informacijos gavimo dienos.

3. Apie priimtą sprendimą dėl leidimo išdavimo priežiūros institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja pareiškėjus. Priežiūros institucijos atsisakymas išduoti leidimą turi būti motyvuotas.

53 straipsnis. Priežiūros institucijos pareigos ir teisės

1. Be kitų šiame Įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir teisių, priežiūros institucija turi teisę:

1) duoti Centrinei kredito unijai šio straipsnio 2 dalyje nustatytus nurodymus, o Centrinė kredito unija privalo juos įvykdyti per priežiūros institucijos nustatytą laiką ir nedelsdama raštu apie tai pranešti priežiūros institucijai;

2) jei Centrinės kredito unijos organų priimti sprendimai kelia pavojų Centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teisimą, kad jie, esant Civilinio kodekso nustatytiems pagrindams, būtų pripažinti negaliojančiais;

3) sudaryti sutartis su audito įmonėmis, turto vertintojais ar kitais tinkamą kvalifikaciją turinčiais asmenimis dėl Centrinės kredito unijos patikrinimo, kad būtų nustatyta Centrinės kredito unijos turto vertė, Centrinės kredito unijos finansinė būklė, įvertintos priimtose rizikos ar patikrintos kitos Centrinės kredito unijos veiklos sritys. Pagal sutartis su priežiūros institucija veikiantys šiame punkte nurodyti asmenys turi teises, nustatytas šio Įstatymo 55 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Jei atlikus patikrinimą nustatoma, kad Centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikė neteisingą informaciją, ar nustatomi kiti padaryti teisės aktų pažeidimai, tai priežiūros institucijos turėtas patikrinimo organizavimo išlaidas kompensuoja Centrinė kredito unija;

4) reikalauti, kad būtų pakeista Centrinės kredito unijos finansinę atskaitomybę tikrinanti audito įmonė, jei ji ar auditorius neatitinka (nevykdo) įstatymų nustatytų reikalavimų.

2. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar Centrinės kredito unijos veiklos trūkumus arba jei Centrinės kredito unijos veikla kelia grėsmę Centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę duoti Centrinei kredito unijai tokius raštiškus nurodymus:

1) per priežiūros institucijos nustatytą laiką pašalinti teisės aktų pažeidimus ar Centrinės kredito unijos veiklos trūkumus;

2) nesudaryti tam tikrų sandorių ar sumažinti tokių sandorių apimtį, įskaitant sandorius dėl Centrinės kredito unijos veiklą papildančių paslaugų pirkimo, dėl kitų juridinių asmenų įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalių ar nekilnojamojo turto įsigijimo, arba parduoti ar kitaip perleisti kitiems asmenims turimą kitų juridinių asmenų įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį ar nekilnojamąjį turtą;

3) per priežiūros institucijos nustatytą laiką atlikti Centrinės kredito unijos tarpinės finansinės atskaitomybės auditą;

4) parengti ir įgyvendinti per priežiūros institucijos nustatytą laiką jai priimtą Centrinės kredito unijos veiklos pertvarkymo ar (ir) nustatytų pažeidimų ir (ar) trūkumų pašalinimo priemonių planą;

5) sušaukti Centrinės kredito unijos visuotinį narių susirinkimą ar stebėtojų tarybos arba valdybos posėdį ir jame svarstyti priežiūros institucijos pasiūlytus klausimus;

6) Centrinės kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją ir duoti paaiškinimus. Priežiūros institucija apie nurodymą Centrinės kredito unijos vadovams atvykti į priežiūros instituciją turi teisę paskelbti viešai;

7) atlikti kitus veiksmus ar neatlikti tam tikrų veiksmų, kad būtų pašalinti teisės aktų pažeidimai ar Centrinės kredito unijos veiklos trūkumai arba kad Centrinės kredito unijos veikla būtų stabili ir patikima.

3. Priežiūros institucija, nustačiusi teisės aktų pažeidimus ar Centrinės kredito unijos veiklos trūkumus arba jei Centrinės kredito unijos veikla kelia grėsmę Centrinės kredito unijos veiklos stabilumui ir patikimumui, turi teisę laikinai Centrinei kredito unijai nustatyti individualius veiklos riziką ribojančių normatyvų dydžius ar papildomus reikalavimus dėl rizikos ribojimo.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti nurodymai gali būti duodami kartu su taikomomis poveikio priemonėmis.

5. Priežiūros institucijos nustatyta tvarka priežiūros institucijos darbuotojai turi teisę dalyvauti Centrinės kredito unijos organų ir Centrinės kredito unijos komitetų darbe – dalyvauti susirinkimuose ar posėdžiuose stebėtojų teisėmis ar kitaip stebėti Centrinės kredito unijos organų,

komitetų ir Centrinės kredito unijos vadovų veiklą.

6. Priežiūros institucija savo nustatyta tvarka ir vadovaudamasi asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais turi teisę kaupti ir kitaip tvarkyti duomenis apie Centrinės kredito unijos skolininkus. Centrinė kredito unija priežiūros institucijai privalo teikti duomenis apie savo skolininkus ir turi teisę naudotis šiais duomenimis priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

54 straipsnis. Priežiūros institucijos sprendimų, veiksmų (neveikimo) apskundimas

1. Priežiūros institucijos sprendimus, veiksmus (neveikimą) asmenys, kurių teisės ar įstatymų saugomi interesai pažeisti, turi teisę įstatymų nustatyta tvarka skųsti teismui.

2. Skundo padavimas teismui iki jo išsprendimo nesustabdo skundžiamo sprendimo ar veiksmo vykdymo.

55 straipsnis. Centrinės kredito unijos inspektavimas (tikrinimas)

1. Centrinę kredito uniją inspektuoja (tikrina) priežiūros institucijos darbuotojai. Priežiūros institucija, inspektuodama (tikrindama) Centrinę kredito uniją, gali pasitelkti ir kitų asmenų.

2. Centrinė kredito unija privalo sudaryti šias sąlygas inspektavimui (tikrinimui) atlikti:

1) inspektuojantiems (tikrinantiems) asmenims pateikti visą jų prašomą informaciją ir dokumentus;

2) suteikti galimybę inspektavimą (tikrinimą) atliekantiems asmenims naudotis Centrinės kredito unijos informacinių sistemų duomenimis;

3) suteikti inspektuojantiems (tikrinantiems) asmenims atskiras patalpas su telefono ryšio tinklu.

3. Inspektuojantys (tikrinantys) asmenys turi teisę:

1) inspektuojamos (tikrinamos) Centrinės kredito unijos darbo metu nekliudomi įeiti į Centrinės kredito unijos ir jos padalinių patalpas;

2) reikalauti ir gauti inspektavimui (tikrinimui) atlikti reikalingą informaciją ir dokumentus (originalus arba patvirtintus jų nuorašus), Centrinės kredito unijos vadovų ir kitų darbuotojų paaiškinimus žodžiu ar raštu;

3) reikalauti padaryti pateiktų dokumentų kopijas ar patys juos kopijuoti Centrinės kredito unijos lėšomis;

4) turėti teisės aktų nustatytų kitų teisių.

4. Atlikus inspektavimą (tikrinimą), jo rezultatai raštu pateikiami Centrinei kredito unijai. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos nariai, administracijos vadovai privalo pasirašytinai susipažinti su inspektavimo (tikrinimo) rezultatais.

5. Priežiūros institucijos teisės aktai nustato detalią inspektavimo (tikrinimo) ir jo rezultatų įforminimo tvarką.

6. Šio straipsnio nustatyta tvarka priežiūros institucija turi teisę inspektuoti (tikrinti) ir Centrinės kredito unijos finansinės grupės narius, jei ji atlieka finansinės grupės jungtinę (konsoliduotą) priežiūrą.

56 straipsnis. Bendradarbiavimas su Europos Bendrijų Komisija ir Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijomis

Priežiūros institucija praneša Europos Bendrijų Komisijai apie šio Įstatymo nustatyta tvarka išduotas ir atšauktas licencijas, taip pat jai ir Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijoms teikia kitą informaciją. Pranešimų ir informacijos teikimo atvejus ir tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

57 straipsnis. Poveikio priemonės

1. Priežiūros institucija turi teisę licenciją turinčiai Centrinei kredito unijai taikyti šias poveikio priemones:

1) įspėti dėl šio Įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių saugią ir patikimą Centrinę kredito unijų veiklą, pažeidimo, veiklos trūkumų arba priežiūros institucijos nurodymų nevykdymo ar netinkamo vykdymo;

2) skirti šio Įstatymo nustatytas baudas;

3) laikinai nušalinti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį

(narius), Centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų arba nušalinti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), valdybos narį (narius), Centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai;

4) laikinai uždrausti teikti vieną ar kelias finansines paslaugas;

5) laikinai ar visam laikui uždrausti vieno ar kelių Centrinės kredito unijos filialų ar kitų padalinių veiklą. Priežiūros institucijai priėmus sprendimą laikinai uždrausti filialo ar kito padalinio veiklą, filialas ar kitas padalinys neturi teisės teikti finansinių paslaugų, o priėmus sprendimą visam laikui uždrausti filialo ar kito padalinio veiklą, Centrinė kredito unija, be to, privalo nedelsdama priimti sprendimą nutraukti tokio filialo ar kito padalinio veiklą;

6) laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu;

7) atšaukti išduotą licenciją ar laikinai sustabdyti jos galiojimą.

2. Priežiūros institucija turi teisę taikyti vieną ar kelias poveikio priemones.

3. Priežiūros institucija, priimdama sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo ir parinkdama konkrečią poveikio priemonę (priemones), atsižvelgia į nustatytų pažeidimų ir veiklos trūkumų turinį, apimtį, kartotinumą, jų įtaką indėlininkų ir kitų kreditorių interesams, Centrinės kredito unijos finansinę būklę, Centrinės kredito unijos narių ir vadovų pasirėngimą bei galimybes pašalinti pažeidimus ir trūkumus, nustatytų pažeidimų bei veiklos trūkumų ir numatomos taikyti poveikio priemonės (priemonių) pasekmes Centrinės kredito unijos ir kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui.

4. Priežiūros institucijos sprendimas taikyti poveikio priemonę įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo dienos, jeigu šiame Įstatyme ar sprendime nenustatyta kitaip.

5. Priežiūros institucijos sprendimas dėl poveikio priemonės (priemonių) taikymo turi būti motyvuotas ir įstatymų nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui. Sprendimo, išskyrus sprendimą skirti šio Įstatymo nustatytas baudas, apskundimas nesustabdo šio sprendimo vykdymo. Teismas nevertina ir nesprendžia klausimo dėl poveikio priemonės rūšies parinkimo ir jos taikymo tikslingumo.

6. Poveikio priemonės, kurios pritaikomos laikinai, galioja iki priežiūros institucijos sprendime taikyti poveikio priemonę nurodyto termino. Šis terminas gali būti apibrėžtas konkrečia data, laikotarpiu ar susietas su tam tikrų sąlygų atsiradimu (aplinkybių išnykimu), nebent priežiūros institucija priima sprendimą jas atšaukti anksčiau nustatyto termino.

58 straipsnis. Poveikio priemonių taikymo pagrindai ir tvarka

1. Priežiūros institucija turi teisę taikyti šiame Įstatyme nustatytas poveikio priemones, išskyrus šio Įstatymo nustatytas baudas, jei yra bent vienas iš šių pagrindų:

1) per nustatytą laiką nepateikiama šio Įstatymo ar priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta arba pareikalauta informacija ar pateikiama neteisinga informacija;

2) nustatyta tvarka nevykdomi remiantis šiuo Įstatymu priežiūros institucijos duoti nurodymai;

3) nebetenkinami reikalavimai, nustatyti leidimui įsteigti Centrinę kredito uniją ar licencijai gauti;

4) pažeidžiami įstatymų, reglamentuojančių saugią ir patikimą Centrinės kredito unijos veiklą, bei priežiūros institucijos teisės aktų reikalavimai arba yra grėsmė, kad dėl Centrinės kredito unijos veiklos arba finansinės būklės būtų pažeisti visuomenės ir (arba) klientų interesai.

2. Priežiūros institucija, prieš sprenddama klausimą, ar taikyti poveikio priemonę, per protingumo kriterijų atitinkantį terminą praneša Centrinei kredito unijai apie klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką bei pateikia jai informaciją apie nustatytus faktinius duomenis, kurie yra poveikio priemonės taikymo pagrindas, ar sudaro galimybę Centrinės kredito unijos vadovams susipažinti su tokiais faktiniais duomenimis. Centrinė kredito unija turi teisę iki klausimo nagrinėjimo dienos raštu pateikti paaiškinimus. Poveikio priemonės taikymo klausimas svarstomas dalyvaujant Centrinės kredito unijos vadovams. Vadovų neatvykimas ar paaiškinimų nepateikimas netrukdo spręsti poveikio priemonės taikymo klausimo. Neatidėliotinais atvejais priežiūros institucija turi teisę spręsti klausimą dėl poveikio priemonės taikymo, neatsižvelgdama į šios dalies nuostatas. Jeigu Centrinė kredito unija, kuriai pritaikyta poveikio priemonė, po jos pritaikymo raštu pateikia argumentuotus paaiškinimus, kad nebuvo pagrindo taikyti poveikio priemonę, priežiūros institucija

svarsto klausimą dėl poveikio priemonės atšaukimo.

3. Poveikio priemonės gali būti skiriamos, jei praėjo ne daugiau kaip 2 metai nuo pažeidimo padarymo dienos, o jei yra tęstinis ar trunkamas pažeidimas – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamo pažeidimo pasibaigimo dienos.

4. Sprendimas taikyti poveikio priemonę pateikiamas Centrinei kredito unijai. Informacija apie taikomą poveikio priemonę skelbiama priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau priežiūros institucija gali priimti sprendimą neskelbti viešai tokios informacijos, jeigu jos paskelbimas viešai gali turėti neigiamos įtakos Centrinės kredito unijos ir (ar) kredito unijų sistemos stabilumui ir patikimumui.

59 straipsnis. Baudos

1. Priežiūros institucija turi teisę Centrinei kredito unijai skirti šias baudas:

1) už šio Įstatymo ar priežiūros institucijos teisės aktų nustatytos arba pareikalautos informacijos ar dokumentų nepateikimą per nustatytą laiką ar neteisingos informacijos pateikimą – iki 0,5 procento bendrųjų metinių pajamų;

2) už priežiūros institucijos pagal šį Įstatymą duotų nurodymų nevykdymą ar netinkamą vykdymą – iki 1 procento bendrųjų metinių pajamų arba iki 5000 litų už kiekvieną nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną;

3) už veiksmų, kuriuos ji turi teisę atlikti tik gavusi priežiūros institucijos leidimą, atlikimą be priežiūros institucijos leidimo – iki 1,5 procento bendrųjų metinių pajamų;

4) už veiksmus ar veiklą, kuriuos draudžia šis Įstatymas, arba finansinių paslaugų teikimą, jei tokia teisė apribota pagal šį Įstatymą, – iki 2 procentų bendrųjų metinių pajamų;

5) už kitus saugią ir patikimą Centrinės kredito unijos veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus – iki 0,1 procento bendrųjų metinių pajamų.

2. Konkretus skiriamas baudos dydis nustatomas atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, jo trukmę, anksčiau taikytas poveikio priemones ir kitas svarbias aplinkybes.

3. Baudos į valstybės biudžetą sumokamos ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo dienos, kurią Centrinė kredito unija gavo priežiūros institucijos sprendimą skirti baudą. Bauda, skirta pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą, už kiekvieną nurodymo nevykdymo ar netinkamo vykdymo dieną turi būti sumokama į valstybės biudžetą kiekvieną dieną. Jei bauda per nurodytus terminus, o priežiūros institucijos sprendimą apskundus teismui – per 10 dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo, nesumokama, ji priežiūros institucijos sprendimu išieškoma ne ginčo tvarka (be Centrinės kredito unijos, kuriai paskirta bauda, nurodymo nurašyti lėšas) iš Centrinės kredito unijos, kuriai paskirta bauda, piniginių lėšų, esančių kredito įstaigose, arba priežiūros institucijos sprendimas vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

60 straipsnis. Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos nario (narių), valdybos nario (narių), Centrinės kredito unijos administracijos vadovo (vadovų) nušalinimas nuo pareigų

1. Nuo priežiūros institucijos sprendimo laikinai nušalinti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), Centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), Centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų pateikimo Centrinei kredito unijai dienos nušalintas nuo pareigų asmuo neturi teisės atlikti savo funkcijų ir visi jo po tokio sprendimo įsigaliojimo dienos priimti sprendimai yra negaliojantys.

2. Jei priežiūros institucija priima sprendimą nušalinti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), Centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), Centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų ir reikalauti, kad jie būtų atšaukti iš pareigų ir (ar) su jais būtų nutraukta sutartis ar būtų panaikinti jų įgaliojimai, tai Centrinės kredito unijos organas, kuriam suteikta tokia teisė, privalo per priežiūros institucijos sprendime nustatytą terminą atšaukti tokį asmenį iš pareigų ir (ar) nutraukti su juo sudarytą sutartį ar panaikinti jo įgaliojimus.

3. Apie priimtą sprendimą nušalinti Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos narį (narius), Centrinės kredito unijos valdybos narį (narius), Centrinės kredito unijos administracijos vadovą (vadovus) nuo pareigų pranešama Centrinei kredito unijai ir juridinių asmenų registrui bei paskelbiama „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“.

61 straipsnis. Laikinas teisės disponuoti lėšomis ir kitu turtu apribojimas

1. Priežiūros institucijai nusprendus taikyti šio Įstatymo 57 straipsnio 1 dalies 6 punkte nurodytą poveikio priemonę, Centrinė kredito unija neturi teisės disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir kitu turtu, kurie nurodyti priežiūros institucijos sprendime.

2. Priežiūros institucija turi teisę laikinai apriboti teisę disponuoti visomis lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose kredito įstaigose, ir visu kitu turtu ar lėšų ir kito turto dalimi.

3. Priežiūros institucijos sprendimas laikinai apriboti teisę disponuoti lėšomis, esančiomis sąskaitose Lietuvos banke bei kitose Lietuvos Respublikoje įsteigtose kredito įstaigose, ir kitu Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiu turtu laikomas turto arešto aktu ir teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka registruojamas turto arešto aktų registre. Priežiūros institucijos sprendime turi būti nurodyti duomenys, reikalingi priežiūros institucijos sprendimui įregistruoti turto arešto aktų registre. Turto arešto aktų registrą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais atvejais priežiūros institucijos sprendimas gali būti įregistruotas turto arešto aktų registre laikinai.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS PABAIGA

62 straipsnis. Centrinės kredito unijos reorganizavimo ir likvidavimo procedūrų teisinis reglamentavimas, Centrinės kredito unijos pertvarkymas

1. Centrinė kredito unija reorganizuojama ir likviduojama Civilinio kodekso, šio Įstatymo, Finansų įstaigų įstatymo ir, jei šis Įstatymas nenustato kitaip, Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo nustatyta tvarka.

2. Centrinė kredito unija negali būti pertvarkoma.

63 straipsnis. Centrinės kredito unijos reorganizavimas

1. Reorganizuojant Centrinę kredito uniją jungimo būdu, kitas reorganizavime dalyvaujantis ar reorganizuojamas subjektas gali būti tik finansų įstaiga.

2. Reorganizuojant Centrinę kredito uniją skaidymo būdu, bent vienas iš juridinių asmenų, kuriems išdalijamos Centrinės kredito unijos teisės ir pareigos ar kurie įsteigiami, turi būti Centrinė kredito unija ar bankas.

3. Jei reorganizuojant Centrinę kredito uniją įsteigiama nauja Centrinė kredito unija, ji šio Įstatymo nustatyta tvarka turi gauti licenciją. Tokiu atveju prašymas išduoti licenciją ir licencijai išduoti reikalingi dokumentai bei duomenys priežiūros institucijai pateikiami kartu su prašymu išduoti leidimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją. Kartu su sprendimu dėl leidimo reorganizuoti Centrinę kredito uniją išdavimo priimamas sprendimas dėl licencijos išdavimo.

4. Reorganizavime dalyvaujanti ir reorganizuojama Centrinė kredito unija šio Įstatymo nustatytais atvejais privalo gauti priežiūros institucijos sutikimą reorganizuoti ir priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją.

64 straipsnis. Sutikimas reorganizuoti Centrinę kredito uniją

1. Jei Centrinė kredito unija bus reorganizuojama jungimo būdu, apie numatomą reorganizavimą privaloma informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos sutikimą reorganizuoti.

2. Norėdamos gauti sutikimą reorganizuoti, reorganizavime dalyvaujanti ar reorganizuojama finansų įstaiga bei Centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus. Sutikimą reorganizuoti išduoda priežiūros institucija šio Įstatymo ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka. Sprendimas išduoti sutikimą priimamas atsižvelgiant į priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus sisteminės rizikos lygio vertinimo kriterijus.

3. Priežiūros institucija priima sprendimą dėl sutikimo išdavimo per 1 mėnesį nuo prašymo išduoti sutikimą gavimo dienos.

65 straipsnis. Leidimas reorganizuoti Centrinę kredito uniją

1. Centrinės kredito unijos reorganizavimas gali būti baigtas tik gavus priežiūros institucijos leidimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją.

2. Leidimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir

priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Priėmus sprendimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją, reorganizavime dalyvaujanti ar reorganizuojama finansų įstaiga bei Centrinė kredito unija priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, tarp jų:

- 1) reorganizavimo sąlygas;
- 2) Centrinės kredito unijos valdybos ataskaitą;
- 3) reorganizavimo sąlygų įvertinimą;
- 4) Centrinės kredito unijos organo sprendimą dėl Centrinės kredito unijos reorganizavimo;
- 5) dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad Centrinė kredito unija atitinka reikalavimus, nustatytus leidimui steigti Centrinę kredito uniją gauti, jei reorganizavimo metu steigiama nauja Centrinė kredito unija;

6) dokumentus ir duomenis, patvirtinančius, kad Centrinė kredito unija atitinka reikalavimus, nustatytus licencijai gauti, jei Centrinė kredito unija tęs veiklą po reorganizavimo.

4. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir priimti sprendimą dėl leidimo reorganizuoti Centrinę kredito uniją išdavimo ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

5. Priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti leidimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją, jei:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymų bei priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar šie duomenys yra neteisingi;

2) yra šio Įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatyti pagrindai, kai reorganizavimo metu steigiama nauja Centrinė kredito unija;

3) yra šio Įstatymo 9 straipsnio 10 dalyje nustatyti pagrindai, kai Centrinė kredito unija tęs veiklą po reorganizavimo.

6. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą reorganizuoti Centrinę kredito uniją ar jo neišduoti priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registru.

66 straipsnis. Centrinės kredito unijos likvidavimas

1. Centrinė kredito unija gali būti likviduojama jos narių sprendimu ar kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

2. Centrinės kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali priimti sprendimą nutraukti Centrinės kredito unijos veiklą ir ją likviduoti tik gavęs priežiūros institucijos leidimą likviduoti Centrinę kredito uniją.

3. Leidimą likviduoti Centrinę kredito uniją išduoda priežiūros institucija įstatymų ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Centrinė kredito unija, norėdama gauti leidimą likviduotis, priežiūros institucijai pateikia prašymą ir priežiūros institucijos teisės aktų nustatytus dokumentus bei duomenis, taip pat Centrinės kredito unijos valdybos parengtą Centrinės kredito unijos likvidavimo ir atsiskaitymo su kreditoriais planą, kuriame, be kita ko, turi būti nurodyti atsiskaitymo su kreditoriais terminai ir šaltiniai, taip pat ekspertų išvadas dėl Centrinės kredito unijos turto vertės. Kartu turi būti pateiktas prašymas atšaukti licenciją.

5. Priežiūros institucija privalo išnagrinėti pateiktus dokumentus ir ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo prašymo gavimo dienos priimti sprendimą dėl leidimo likviduoti Centrinę kredito uniją išdavimo.

6. Centrinė kredito unija gali būti likviduojama Centrinės kredito unijos narių visuotinio susirinkimo sprendimu tik tuo atveju, jeigu ji pajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais.

7. Priežiūros institucija gali atsisakyti išduoti leidimą likviduoti Centrinę kredito uniją, jeigu:

1) pateikti dokumentai neatitinka įstatymų bei priežiūros institucijos teisės aktų nustatytų reikalavimų, pateikti ne visi teisės aktų nustatyti ar papildomai pareikalauti duomenys ar šie duomenys yra neteisingi;

2) galima daryti išvadą, kad Centrinė kredito unija yra nepajėgi visiškai atsiskaityti su kreditoriais (Centrinės kredito unijos turto nepakanka, kad būtų galima patenkinti visus kreditorių reikalavimus).

8. Apie priimtą sprendimą išduoti leidimą likviduoti Centrinę kredito uniją ar jo neišduoti

priežiūros institucija raštu praneša juridinių asmenų registrai.

9. Apie Centrinės kredito unijos visuotiniame narių susirinkime priimtą sprendimą likviduoti Centrinę kredito uniją ir paskirti Centrinės kredito unijos likvidatorių Centrinė kredito unija per 3 darbo dienas turi pranešti priežiūros institucijai.

10. Jeigu priežiūros institucijos sprendimu licencija atšaukta, visuotinis narių susirinkimas privalo priimti sprendimą nutraukti Centrinės kredito unijos veiklą. Šiuo atveju netaikoma šio straipsnio 2 dalis.

11. Centrinė kredito unija likviduojama teismo sprendimu, jeigu Centrinės kredito unijos licencija atšaukta ir jos visuotinis narių susirinkimas per priežiūros institucijos nustatytą terminą nepriima sprendimo nutraukti Centrinės kredito unijos veiklą. Kreiptis į teismą dėl Centrinės kredito unijos likvidavimo turi teisę priežiūros institucija, Centrinės kredito unijos stebėtojų taryba, valdyba arba bent vienas jos narys. Teismas sprendimą dėl Centrinės kredito unijos likvidavimo turi priimti ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pareiškimo priėmimo.

12. Teismas, prieš priimdamas sprendimą dėl Centrinės kredito unijos likvidavimo kitais nei šio straipsnio 11 dalyje nustatytais pagrindais, privalo informuoti priežiūros instituciją ir gauti jos išvadą dėl Centrinės kredito unijos likvidavimo.

13. Visais atvejais teismas, priėmęs sprendimą likviduoti Centrinę kredito uniją, per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo privalo apie tai pranešti priežiūros institucijai.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS BANKROTAS

67 straipsnis. Centrinės kredito unijos bankroto procedūros teisinis reglamentavimas

Centrinės kredito unijos bankroto procedūras reglamentuoja šis Įstatymas, Finansų įstaigų įstatymas ir Įmonių bankroto įstatymas, jeigu šis Įstatymas bei Finansų įstaigų įstatymas nenustato kitaip.

68 straipsnis. Sąlygos pripažinti Centrinę kredito uniją nemokia

1. Sąlygas, kurioms esant Centrinė kredito unija gali būti pripažįstama nemokia, ir Centrinės kredito unijos nemokumo apskaičiavimo ir įvertinimo tvarką nustato priežiūros institucijos teisės aktai.

2. Centrinės kredito unijos bankroto bylą teismas iškelia tik jeigu yra priežiūros institucijos išvada dėl Centrinės kredito unijos nemokumo.

69 straipsnis. Centrinės kredito unijos bankroto byla

1. Priėmus nutartį iškelti Centrinės kredito unijos bankroto bylą, Centrinės kredito unijos kreditoriai apie tai nedelsiant informuojami teismo nutartyje nustatyto būdu ir dviejuose didžiausiu tiražu leidžiamuose šalies dienraščiuose viešai paskelbiamas bankroto bylą nagrinėjantis teismas, bylos numeris, bankrutuojančios Centrinės kredito unijos rekvizitai bei terminai, iki kada yra priimami kreditorių reikalavimai. Teismas arba teisėjas šioje dalyje nustatytus veiksmus gali pavesti atlikti Centrinės kredito unijos administratoriui.

2. Teismo nustatytas terminas, iki kada Centrinės kredito unijos kreditoriai turi teisę pareikšti savo reikalavimus, turi būti ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos.

3. Teismui priėmus nutartį iškelti Centrinei kredito unijai bankroto bylą:

1) administratorius pradeda atlikti savo funkcijas, o Centrinės kredito unijos organai netenka savo įgaliojimų. Apeliacinės instancijos teismui panaikinus nutartį iškelti Centrinei kredito unijai bankroto bylą, Centrinės kredito unijos organai toliau atlieka savo funkcijas. Tokiu atveju teismas praneša juridinių asmenų registrai apie Centrinės kredito unijos teisinio statuso pasikeitimą;

2) draudžiama vykdyti visas finansines prievoles, neįvykdytas iki bankroto bylos iškėlimo, tarp jų – mokėti palūkanas, netesybas, mokesčius ir kitas privalomas įmokas, iš bankrutuojančios Centrinės kredito unijos išieškoti skolas teismo ar ne ginčo tvarka;

3) nutraukiamas netesybų ir palūkanų už visas Centrinės kredito unijos prievoles, tarp jų už išmokų, susijusių su darbo santykiais, pavėluotą mokėjimą, skaičiavimas. Negali būti nustatoma priverstinė hipoteka.

4. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nustatyti draudimai netaikomi įstatymų, reglamentuojančių mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų funkcionavimą bei kitų įstatymų nustatytais atvejais, kai yra tiesiogiai nurodyta, kad Centrinė kredito unija privalo vykdyti prievolės po teismo nutarties iškelti bankroto bylą priėmimo.

5. Centrinės kredito unijos administratorius ne vėliau kaip per 5 dienas nuo teismo nutarties iškelti Centrinės kredito unijos bankroto bylą priėmimo dienos privalo pateikti teismui tvirtinti Centrinės kredito unijos lėšų sumą, kurią administratorius turi teisę naudoti administravimo išlaidoms apmokėti, kol bus patvirtinta administravimo išlaidų sąmata.

6. Jeigu Centrinės kredito unijos, kuriai iškelta bankroto byla, kreditorių pagal teismo patvirtintą sąrašą yra daugiau kaip 50, visas įmonių bankroto įstatyme nustatytas kreditorių susirinkimo teises, išskyrus teisę sudaryti ir keisti kreditorių komitetą, turi tik kreditorių komitetas. Kreditorių komitetas sudaromas iš ne daugiau kaip 15 narių. Vienas iš kreditorių komiteto narių turi būti valstybės įmonė Indėlių ir investicijų draudimas.

7. Administratorius privalo priežiūros institucijai jos nustatyta tvarka bei terminais reguliariai teikti informaciją apie Centrinės kredito unijos bankroto procedūros eigą.

8. Iškėlus Centrinės kredito unijos bankroto bylą, taikos sutartis negali būti sudaroma.

70 straipsnis. Bankrutavusios Centrinės kredito unijos likvidavimas

1. Teismas pripažįsta Centrinę kredito uniją bankrutavusia ir priima nutartį Centrinę kredito uniją likviduoti ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo nutarties patvirtinti kreditorių reikalavimus įsiteisėjimo dienos.

2. Nustatyta tvarka neparduotos ir kreditorių neperimtos Centrinės kredito unijos reikalavimo teisės neatlygintinai perduodamos Vyriausybės nustatyta institucijai.

3. Prieš kiekvieną atsiskaitymą su kreditoriais Centrinės kredito unijos likvidatorius pateikia teismui tvirtinti atsiskaitymų su kreditoriais planą. Jame turi būti nurodyti atsiskaitymo terminai, išmokėtinų sumų dydžiai ir kreditorių reikalavimų tenkinimo mastas perduodant kreditoriams turtą, įskaitant reikalavimo teises.

4. Centrinės kredito unijos kreditorių reikalavimai užsienio valiuta tenkinami Lietuvos Respublikos nacionaline valiuta pagal oficialų nacionalinės valiutos ir užsienio valiutos santykį, buvusį teismo nutarties iškelti Centrinei kredito unijai bankroto bylą priėmimo dieną.

71 straipsnis. Kreditorių reikalavimų tenkinimo eilė

1. Pirmąja eile yra tenkinami darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais; reikalavimai atlyginti žalą dėl suluošinimo ar kitokio kūno sužalojimo, susirgimo profesine liga arba dėl mirties nuo nelaimingo atsitikimo darbe.

2. Antrąja eile tenkinami valstybės įmonės Indėlių ir investicijų draudimas reikalavimai dėl išlaidų, susijusių su draudimo išmokų Centrinės kredito unijos indėlininkams ar investuotojams, nurodytiems Indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatyme, išmokėjimu.

3 dalies redakcija iki 2005 m. sausio 1 d.:

3. Trečiąja eile tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei privalomojo valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.

3 dalies redakcija nuo 2005 m. sausio 1 d.:

3. Trečiąja eile tenkinami reikalavimai dėl mokesčių ir kitų mokėjimų į biudžetą bei valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų, taip pat dėl suteiktų paskolų, gautų valstybės vardu ir su valstybės garantija.

4. Ketvirtąja eile tenkinami kiti Centrinės kredito unijos kreditorių, išskyrus nurodytus šio straipsnio 1, 2, 3, 5 ir 6 dalyse, reikalavimai.

5. Penktąja eile tenkinami kreditorių reikalavimai pagal sutartis, kurių sąlygos atitinka pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos sąlygas.

6. Šeštąja eile tenkinami Centrinės kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos ir Centrinės kredito unijos administracijos vadovų reikalavimai.

Straipsnio pakeitimai:

DVYLIKTAJIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

72 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis Įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

73 straipsnis. Įstatymo taikymas veikiančiai Centrinei kredito unijai

1. Jei šis Įstatymas iki šio Įstatymo įsigaliojimo įsteigtai Centrinei kredito unijai (toliau šiame straipsnyje – veikianti Centrinė kredito unija) nustato griežtesnius ar papildomus reikalavimus, negu nustatė teisės aktai iki šio Įstatymo įsigaliojimo, ir dėl tokių reikalavimų reikia veikiančios Centrinės kredito unijos veiklą pertvarkyti, ji privalo įvykdyti šiuos reikalavimus ne vėliau kaip per vienus metus nuo šio Įstatymo įsigaliojimo dienos.

2. Šio Įstatymo normos, reglamentuojančios Centrinės kredito unijos steigimą, reorganizavimą, pertvarkymą, likvidavimą, bankrotą, taikomos procedūroms, pradėtoms įsigaliojus šiam Įstatymui. Iki šio Įstatymo įsigaliojimo galiojęs Centrinės kredito unijos įstatymas taikomas veikiančios Centrinės kredito unijos reorganizavimo, likvidavimo ir bankroto procedūroms, jei sprendimai dėl jos likvidavimo ar bankroto priimti iki šio Įstatymo įsigaliojimo.

3. Jei iki šio Įstatymo įsigaliojimo priežiūros institucijai yra paduoti prašymai išduoti leidimus, jie nagrinėjami ir sprendimai priimami prašymo padavimo metu galiojusių teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Įsigaliojus šiam Įstatymui, laikoma, kad licenciją turinti veikianti Centrinė kredito unija turi teisę teikti šio Įstatymo nustatytas finansines paslaugas, jei šios teisės neriboja išduota licencija ar ji kitaip neapribota iki šio Įstatymo įsigaliojimo. Įsigaliojus šiam Įstatymui, veikiančios Centrinės kredito unijos turima licencija priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais pakeičiama naujos formos licencija.

5. Jei valstybė turi bent vieną veikiančios Centrinės kredito unijos pajų, priimamas naujas Centrinės kredito unijos narys privalo išpirkti valstybės turimą pajų už nominalią vertę ir šis pajus tampa naujo Centrinės kredito unijos nario pagrindiniu pajumi.

6. Veikiančios Centrinės kredito unijos narės valstybės narystė Centrinėje kredito unijoje pasibaigia, kai išperkami visi valstybei priklausantys pajai. Pirmiausiai išperkami papildomi valstybei priklausantys pajai.

7. Veikiančios Centrinės kredito unijos stabilizacijos fondui sudaryti negrąžintinai panaudojamos lėšos, kurias į Centrinę kredito uniją kredito unijos pervedė už pajus, išperkamus iš valstybės, sudarančius Centrinėje kredito unijoje valstybės turimą paskutinę 700 000 litų nominalios vertės pajų dalį.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
Centrinės kredito unijos
įstatymo
priedas

LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMU ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1978 m. liepos 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 78/660/EEB dėl tam tikrų bendrovių metinių ataskaitų.

2. 1986 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyva 86/635/EEB dėl bankų ir kitų finansų įstaigų metinių ataskaitų ir konsoliduotų ataskaitų.

3. 1993 m. kovo 15 d. Tarybos direktyva 93/6/EEB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo.

4. 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/31/EB, iš dalies pakeičianti Tarybos direktyvą 93/6/EEB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo.

5. 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/12/EB dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos.

6. 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/46/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros.

7. 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/65/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvas 78/660/EEB, 83/349/EEB ir 86/635/EEB dėl vertinimo taisyklių rengiant tam tikrų bendrovių, taip pat bankų ir kitų finansų įstaigų metinę ir konsoliduotą finansinę atskaitomybę.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-280](#), 2001 04 19, Žin., 2001, Nr. 39-1350 (2001 05 09)

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2101](#), 2004-04-08, Žin., 2004, Nr. 61-2181 (2004-04-27)

CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

Nauja įstatymo redakcija

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2537](#), 2004-11-04, Žin., 2004, Nr. 171-6297 (2004-11-26)

ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO, NOTARIATO ĮSTATYMO, BANKŲ ĮSTATYMO, CENTRINĖS KREDITO UNIJOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2004-12-07)

autrap@lrs.lt